

8 7/5

శ్రీ రస్తు

శ్రీ బ్రహ్మజ్ఞానకథాశాస్త్రము:

శకునశాస్త్రము

అను

(శిఖినరసింహ శతకము)

పూర్వకవి ప్రణీతము

ఇయ్యది

నేదునూరి గంగాధరంగారిచే

విశేషాంశ తాత్పర్య సహితముగా వ్రాయబడెను.

పల్లిపర్లు:

కొండపల్లి వీరవేంకయ్య అండ్ సన్సు.

శ్రీ సత్యనారాయణబుక్ డిపో.

రాజమండ్రి.

వెలదు 0—12—0

న వ ల లు

	సు	అ		సు	అ
వివస్మదాయము	1	4	కొంగల నాయకుడు	1	0
వలపులరాణి	1	0	మోహవికాచము 270 పే॥	1	0
వేనకరిభార్యను ?	1	8	కాలస్వరము	1 భా	1 8
వేనకరిభర్తను ?	1	8	డిటా	2 భా	1 0
			అనందభవనము		1 0
తల్లావస్థుల శివశంకరకాశ్రి నారి			అల్లరిపిల్ల		0 12
జీవనప్రభాతము (గమనాధజీ)	1	8	మృదుకౌనిమగడు		1 0
జీవనసంధ్య (తేజసింగు)	1	8	భర్తరాజు		1 0
అగ్నిరాముడు	1	0	హతించాయి		1 0
భయంకరుడు	1 భా	1 0	కళాప్రపూర్ణ చిత్రకమర్తి లక్ష్మీనర		
వశేంద్రుడు	2 భా	1 0	సింహం పంతులుగారి		
రమేశబాబు		0 12	అహల్యాబాయి		1 0
గుర్కిల్ రంగనాథన్		1 0	రాజరత్నం		1 0
శకుంతల బి. ఏ.		1 0	కృష్ణవేణి		0 12
చగువుతున్న భార్య		1 0	శ్రీమలత		1 4
నీవేనా ?		1 0	కర్పూరమంజరి	1 భా	1 8
ఛాందసుడు		1 0	డిటా	2 భా	1 8
శక్తిమూరి		1 0	రామచంద్రవిజయం		1 4
పంజాబు మెయిల్		1 0	వినోదములు	1 భా	1 0
కన్నపుదొంగ	1 భా	1 0	డిటా	2 భా	1 0
పగటిచుక్క	2 భా	1 0	Tales of Rajasthan అను రాజ		
డిటా	3 భా	1 0	స్థాన కథావళి	1 భా	1 8
(పైమూడుభాగములుచదివిన కథ			డిటా	2 భా	1 8
పూర్తియగును)			మణిమంజరి		0 6
రమానుందరి	1 భా	1 0	సువర్ణగుప్తుడు		0 6
డిటా	2 భా	1 0	చమత్కారమంజరి	1 భా	1 0
రక్తవాహిని (విడు హత్యలా)	1	0	డిటా	2 భా	1 0
ఇంద్రజాలము		1 0	Lives of Great Men		
రాజద్రోహి		1 0	మహాపురుషుల జీవితచరిత్రలు		
అర్ధరాత్రపువింత (3 హత్యలు)	1	0		1 భా	1
గురూశ	1 భా	1 0	డిటా	2 భా	1
డిటా	2 భా	1 0	డిటా	3 భా	1

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

రాజమహేంద్రవరం రాజు (శ్రీ)
 డాక్టర్ జె. రామరాజుగారు. M. A. వారి
 తిరుగు. క్రిందపంపించిన గౌరవనీయ
 తిరుప్రబంధాన్ని పూర్వము నాకు లభిస్తోంది
 శ్రీ కు న శాస్త్రము లిందుకున్నది
 అను - శ్రీ గంగాధర ప్రాజ్ఞ

(శిఖినరసింహ శతకము)
 పూర్వకవి ప్రణీతము.

ఇ య్యది
 నే దు నూ రి గం గా ధ రం గా రి చే
 విశేషం తాత్పర్యసహితముగా వ్రాయబడెను.

ప బ్లిష య్యః
 కొండపల్లి వీరవేంకయ్య అండ్ సన్సు,
 శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో,
 రాజమండ్రి.

1951

[వైట్]

[వెల 0—12—0

విషయ సూచిక

విషయములు	పేజీ	విషయములు	పేజీ
దేవతాప్రార్థన	1	గరుత్మాంతునిశకునము	70
శుభశకునములు	2	పాలపిట్టశకునము	72
అపశకునములు	3	కాకులశకునము	74
ప్రయాణాదినములు	6	భారతద్వాజపక్షిశకునము	78
చేష్టాశకునములు	9	సరస్వతిపులుగుశకునము	79
గాళిపలుకులు	14	జాములదిశాఫలములు	80
వాక్యశకునములు	16	అవయవముల అడుగుపాటు	
రాహువుండువారముల గడి		ఫలములు	81
యలవివరము	21	వైద్యనిషయశకునములు	88
నవగ్రహగౌళి	23	ప్రాణిస్పర్శశకునములు	87
తుమ్ములశకునము	25	సర్వజనావశ్యకములు	93
తొండపాటుఫలము	28	అపశకునశాంతి	94
నలికీడుపాటుఫలము	30	సర్వలక్షణము	95
బల్లిజాతులు	32	గౌరీపంచాంగము	96
బల్లిజాతులకాలఫలములు	32	పగటిముహూర్తములు	97
వారములందేర్పడుకాలములు	33	రాత్రిముహూర్తములు	97
బల్లిపాటు తిజ్జాతితత్కాల		తుమ్ములక్షణము	98
ఫలములు	35	ప్రయాణాదినములకు వార	
సర్పదర్శనము శకునము	51	శూలము	100
పిల్లిశకునము	57	కరిదినములు (కరినాళ్లు)	100
కుక్కలశకునము	60	రాహుకాలము	101
నక్కలశకునము	68	గుళికకాలము	101

వీ రి క

అర్చనద్యులారా! పురాణములు, కావ్యములు, యక్షగానములు, ప్రబంధములు, నవలలు, నాటకములువలెనే శతకములుగూడ నాంధ్రవాఙ్మయమునందు వ్యక్తిత్వముగల యొకవిభాగముగనున్నవి. మనప్రాచీన శతకములను యెల్లవార లల్లాడుముద్దుగా నాడరించినట్లు పెక్కు నిదర్శనములు కనబడుచున్నవి. శతకములు పండితపామరులకుఁ బఠనార్హములై వివిధవిషయములను బోధి చుచున్నవి. ఈశతకములందు 1 భక్తి, 2 శృంగార, 3 వేదాంత, 4 నీతి, 5 నిఘంటు, 6 వైరాగ్యము, 7 శృంగారభక్తి, 8 శాస్త్రము లను భాగములు గలవు. ప్రతిశతకమునందును 100 గాని, 108 గాని పద్యములుండును. కాని, ఈశతకమునందు 803 పద్యము లున్నవి. కారణ మేమనగా శాస్త్రసంబంధమగుటచే ఈవిషయమునంతయు వ్రాయవలెనుగదా!

కవులు తమతమ గ్రామములందు వెలసిన పైవమును సంబోధనలు శతకములందుంచి వారి కవిత్వమును నార్థకము చేసుకొనుచున్నారు. కావుననే యీకవి “శిఖ నరసింహ దేవుని” సంబోధించి యున్నాడు.

ఈశతకమునకు నేను తాత్పర్యము వ్రాయనెంచి నాకు లభించిన ప్రతియందు తప్పులు కుప్పలుగా నొండుటవలన 1 శ్రీనివాస ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రించిన మిగుల ప్రాచీనప్రతియు, 2 ప॥ యెతిరాజు నాయుడుగారి శ్రీ గోపాల ముద్రాక్షరశాలయందు 1907 సం॥ ముద్రించిన ప్రతియు, 3 బ్రహ్మశ్రీ బావిశ్వ రామస్వామిశాస్త్రులు వారు 1922 సం॥ ముద్రించిన ప్రతియు, 4 వెస్టువార్డు లందు కంపెనీ వారు 1988 సం॥ ముద్రించిన ప్రతియును, పఠింపించి నాశక్త్యానుసారముగ నవరించి, తాత్పర్యమును వ్రాసియుంటిని. పాఠభేదము లుడ నొందించునపుడు పైసంబర్థుగల పుస్తకములకు బదులు వాటిముందు వేసియున్న సంబర్ల నే సూచించి యున్నవాడను.

డినిలో కొన్ని దేశీయ పదములకు నిఘంటువులందు పైతము అర్థములు దొరకనందున నా విద్యాభివృద్ధికి పలువిధముల నన్ను

ప్రోత్సహించుచున్న మహారాజశ్రీ “చింతా దీక్షితులు” వారినడుగఁ గా, “మొఱవడిశబ్దము-పెండ్లియూరేగింపు (కర్నూలువైపున వాడుక పదము) లోగిరి, వెలిగిరి, ఇత్యాదిపదములకర్థములును కవి కర్నూలు ప్రాంతమువాఁడును” అని చెప్పియున్నారు.

మహారాజశ్రీ “శాలకవి” “డాక్టర్” పొన్నాడ గోపాలస్వామి. “హెచ్. యమ్. బి. వైద్యభూషణ” గారు చిన్నతనమున యీ శతకమును కంతతా చదివినవారగుటచలన, నాయందు దయయుంచి నాసందేశములను దీర్చియు, నేప్రాసినదానియందుగల లోపములను సవరించియు, కవినిగూర్చి మిగుల ప్రయత్నించి నాకీ క్రిందివిధముగా చెప్పియున్నారు. “శోణంగిపర్వం” అను గ్రామము కన్నడదేశమున నున్నది. ఆగ్రామసమీపమున శోణంగిపర్వతముపై శిఖ సరసింహా స్వామి కోవెలగలదు. దేవునిపేరు “శిఖసరసింహస్వామి” అని చెప్పి యున్నారు. నాకు సహాయము చేసినవారిరువురకు నిందుమూలముగా నాకృతజ్ఞతావందనము లర్పించుచుంటిని.

ఈకవినిగూర్చి వివరము లేమియు లభించుటలేదు. తరుచుగా దేశీయపదములు వాడియున్నాఁడు. లక్షణదోషము లున్నవి. ఇందు లోని కొన్నిపదములు మొఱవడిశబ్దము, లోగిరి, వెలిగిరి, పేరెంబిడ, చండను దర్శనధురీణ, రద్దిగ, దుడ్డు, పాళెములు, శ్వాసఛత్రము, మేజాల్, బెంచీల్, తీసే తేర, కబ్బపులుగు=సరస్వతిపులుగు, దీనినిబట్టి చూడ 17 శతాబ్దమున కీవలివాఁడని తోచుచున్నది. అశ్వనీదేవత లను స్తుతిజేయుటచేత నీకవి వైద్యుఁ డైనట్లు జ్యోతిక మగుచున్నది.

దీనియందు శకునశాస్త్ర మంతయును దాదాపుగా నున్నది. పాఠకులకు జ్ఞాపకమునకు చాలాయుపయోగముగా నుండును. పాఠక మహాశయులిందలి భ్రమప్రమాదదోషములను మన్నింప బ్రార్థితులు.

కొంతమూడు }
18-2-36 }

సుజన విధేయుడు,
నేడుమారి గంగాధరం.

శ్రీ ర సు.

శ్రీ బ్రహ్మబాహుధాతే శేభోనమః.

శ్రీమద్గురుభ్యం దక్షాదారవిందాభ్యాం ప్రణామః.

శ కు న శా స్త్ర ము

శిఖినరసింహ శతకము.

తాత్పర్యము

క. శ్రీయను, శుభమును, విభవము

నాయువు నారోగ్యమును, మ + హాయశమును మే

ధాయుక్త భాగ్యమును, సు

శ్రేయముఁ గృపసేయుమయ్య + శిఖినరసింహః.

1

క. వెలయున్ సర్వదిగంతము

లలరున్, సామ్రాజ్యయుక్త + మైన యశశీ

లలనావర ! కరుణామృత

చెలువము, దయసేయు నూకు + శిఖినరసింహః.

2

తా. “ఓ శిఖినరసింహ! సంపదలు, విశ్వరథము, వైభవము, ఆయువు, ఆరోగ్యము, కీర్తి, ముచియాలోచన, శుభమును దయ సేయుము. నలుదిక్కులందు వ్యాపించిన నీకీర్తయును, నీకరుణామృతమును మాయించుంచి, గొప్పతనమును కలుగ జేసి రక్షింపుము” అని గ్రంథకర్త ఆహూబలగరి యందుండు శిఖినరసింహస్వామిని ప్రార్థించుచు స్వామిపేరిటి శకునశాస్త్రమును శతకముగా రచించెను.

క. సిరు లలరిన శకునమునకు

నెరమోజకు లైన యశ్వ † నీ దేవతలన్,

గురుతర భక్తి నుతింతును,

సిరి వర వరశుభము లొసఁగు † శిఖనరసింహా.

తా. ఐశ్వర్యములు కలుగు శకునములను, మనుష్యులకు సంభవింపజేయునట్టి అశ్వసీదేవతలను మిక్కిలి భక్తితో ప్రార్థించెదను. లక్ష్మీవల్లభా! ఓశిఖనరసింహస్వామీ! నాకు శుభములు గలుగఁజేయుము.

శు భ శ కు న ము లు

క. పంచమహా వాద్యంబులు,

మించిన భరీధ్వనులను † † మెఱవడి శబ్దం

బంచితి శుభవాక్యము * లీ

క్షీంచిన శుభ శకునములగు † శిఖనరసింహా.

4

తా. ఓనరసింహా! ప్రయాణసమయమునందు వీణ, మద్దెల, సన్నాయి, తప్పెట, తాళములు మొదలగు వాల్ల వాయిద్యములు, భరీధ్వనులు, బాకాధ్వనులు, మంచివాక్యములు వినుట శుభము గల్గించును.

క. ఫలములుఁ గాయలుఁ బువ్వులు,

వెలయాండ్రును గన్నెపడుచు † విప్రద్వయముఁ

దెలుపన్నముఁ బాయసమును

జెలువగు శుభశకునము లగు † శిఖనరసింహా.

5

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమునందు పండ్లు, కాయలు, పువ్వులు, వేళ్ళు, కన్నెపడుచులు, ఇద్దరు బ్రాహ్మణులు,

† మెఱవడిశబ్దము=ఊరగింపు అని కర్నూలు వైపున వాడుక.

* బాలించి, లాసించిన పారాంతరము. కాని సరియగునవికావు.

తెల్లని యన్నము, పరమాన్నము ఇవి యెదురగు శుభము గల్గిం
చును.

క. ఏనుఁగు గుట్టముఁ బీనుఁగు.

మానుగ బసవేశ్వరుండు † మఱి బాల్పెరుఁగున్

సేనయు * జ్వలించునగ్నియు,

శ్రీనాథా! శుభములగును † శిఖనరసింహ.

6

తా. ఓలక్ష్మీపతీ! నరసింహస్వామీ! ఏనుఁగు గుట్టము,
శవము, ఆఁబోతు, పాలు, పెరుఁగు, సైన్యము, మండుచుండెడియగ్ని
ఇవి ప్రయాణము చేయునపుఁ డెదురై న శుభము కలును.

క. నిండిన కడవలు రెండును,

మెండగు చేపలును గల్లు † మించిన కావి

శృండ నె గాజుల సెట్టియుఁ

జెండును మఱిదోషములను † శిఖనరసింహ.

7

తా. ఓనరసింహ! నిండుగా నీరుగల కడవలు రెండును,
చేపలు (మత్స్యములు) కల్లుకావళ్ళు, గాజుల సెట్టియు ప్రయాణము
నం డెదురై నచో దోషములు పోగొట్టును.

అ ప శ కు న ము లు

క. పోవద్దన * బోనేలన,

నే వచ్చెదనన్న నేడ † కేగెదవన్నన్

బోవం గని చెఱఁగొడసిన

జీవములకు హాని యుండు † శిఖనరసింహ.

8

* గొప్పగు మంటయు పాతాంతరము.

* బోసీ యన పాతాంతరము. బో సేయన=భుజింపునన; ఇదితత్సమకర్తము

“భోంచేయన” అని మార్చినను సరిపోవును.

తా. ఓనరసింహా! ప్రయాణమై పోవువారిని “పోవద్ద” ని చెప్పినను “ఎందుకు వెళ్లుట” అని చెప్పినను, “నేనును వచ్చెద” నన్నను. “ఎక్కడికి పోయెద” వన్నను, వెళ్ళుచుండఁగా బట్టచెంగు పట్టుకొనినను, అపశకునములు గావున, ప్రాణహాని గల్గును.

క. ముట్టైన యువతి విధవయు,

గట్టల మో పథమకులులుఁ † గాకుల రొదయున్

వట్టి కలశములు బొగ్గులు,

జెట్టం గలిగించు నంద్రు † శిఖనరసింహా.

9

తా. ఓ నరసింహా! ప్రయాణమగునవుఁడు, బహిష్టయ్యిన స్త్రీయు, విధవయు, పుల్లలమోపు, నీచజాతివారు, కాకులు కూయుట వట్టికుండలు, బొగ్గులు, ఎదురైన కష్టములు కలుగును.

క. కుండేలు నంబి తంబళ,

యందికఁ జనుచుండు పాము † నటగొఱ మదియున్,

బందుల గుం పెదురైనను

చెందును బయనమున ముప్పు † శిఖనరసింహా.

10

తా. ఓనరసింహా! చెవులపిల్లియు, నంబికులస్థుఁడును, తంబళ కులస్థుఁడు దగ్గఱగా పోవునట్టి పాము, సుండేహమయిన మనమ్మ, పం దుల గుంపు, ఎదురుపడినచో ప్రయాణములో ముప్పు వాటిల్లును.

క. కై నుండు గొడుగు కట్టయుఁ

బై నుండిన యు త్తరియము † పాగా యైనన్

పైనంబు వేళ ధరఁబడ,

* నేనాకష్టంబు కలుగు † శిఖనరసింహా.

11

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చేతియందున్న గొడుగుగాని, కట్టగాని, పైమీఁద వేసుకొన్న కండువాగాని, తలగుడ్డగాని, ప్రయాణమగునపుడు క్రిందఁ బడినచో చాలా కష్టములు కలుగును.

క. రమసంఖ్యగాని ద్విజులును

సములగు శూద్రులును బోడి * సాతానులు జం

గములు కమసాలు లెందును

చిమిడింతురు జీవములను * శిఖనరసింహ.

12

తా. ఓ శిఖనరసింహ! ప్రయాణము పోవునపుడు బేసి సంఖ్యగల బ్రాహ్మణులు, సరిసంఖ్యగల శూద్రులు, బోడిసాతానులు; విశ్వ బ్రాహ్మణులు, జంగములు, ఎదురైనచో జీవములకు నష్టము కలుగును.

క. పెను పొగయు మొండి ముక్కిడి,

వివగొఱ గానట్టి కలఁత * వేకటియరపుల్

పెనుగాలి ధూళి యెడ నెడఁ,

జనుకులఁ బైనంబు లెగఁచు * శిఖనరసింహ.

13

తా. ఓ శిఖనరసింహ! ప్రయాణమునకు పెద్దపొగ కనఁబడుట, మొండివాఁడు, ముక్కులేనివాఁడు, ఎదురగుట, వివరానిపేచి, గర్భిణీ స్త్రీ యార్తారవము, పెద్దగాలి, దుమ్ము, వానచినుకులు, ఎదురగుట అపశకునములు.

క. † తలపట్టుఁ బెట్టు తలయును,

తలనూనెయు నెఱ్ఱజడల † తలవిరితలయున్

యిలగని పయనముఁ బోయిన

జెలువము నడఁబాసి చనును † శిఖనరసింహ.

14

తా. ఓ నరసింహ! తలకు పట్టు వేసుకొన్నవాడు, చమురు తలతో నున్నవాడు, ఎఱ్ఱజడలు తలగలవాడు, విరిబోసుకొన్నవెండుకలతలవాడు, వీరి లెదురైనచో ప్రయాణము బోయినవారికి గొప్పతనము లిగును.

ప్ర యాణ ది వ ము లు

క. విదియొంగారకమునఁ బసి,

పడమడి నలచక్రవర్తి † బహుకప్తనఁడెన్,

మదమునఁ బోయిన డనులకుఁ

జిదిసిన దేహంబులగును † శిఖనరసింహ.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! విదియమంగళవారిమునాడు నలచక్రవర్తి ప్రయాణముచేసి బహుకప్తములుపడెను కనుక, నూనవులట్టిదినంబులందు ప్రయాణముచేసినచో క్షీణింతురు.

విశే— † ఇలపట్టుఁ బెట్టుతల. ‡ నలిగినపయనంబు పాతాంతరములు. 10, 12 పద్యము నీటికల కల్పించినది శోచుచున్నది. పైని వ్రాసిన పద్యములలో 9 లగాయితు 13 పద్యములకంటె మూడు ప్రతులలోను విశేష పద్యభేదములు గల్గియున్నవి. పూర్వప్రతులు రెంటిలోను 11 పద్యములే యున్నవి. కొత్తదానిలో 14 పద్యము లున్నవి. ప్రాచీన ప్రతులలోనివి.

క. విను నూతకమగునెల వె, * ల్లని జడల కొత్తకడఁ † విధవాఁలియున్

జెనుకాలి ధూళియొడ నడ, జనుకుల పైనంబు తగదు † శిఖనరసింహ.

9

క. బాపం నొక్కఁడు కట్టెల, మోపునుముక్తిటియుమొండి † మొనసిపొగ, సం

తాపము జగడము గల్గిన, త్రింపలి పైనంబు దగదు † శిఖనరసింహ.

10

* మలిధంగము.

క. బలిచక్రవర్తి యంతటి,

బలుఁడే చెడిపోయెఁ దదియ † భార్గవునిదినం

బుల, మానవు లిలఁ జెడరా,

చెలువులు పర దేశమునను † శిఖనరసింహఁ.

16

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బలిచక్రవర్తి తదియ శుక్రవారమురోజున ప్రయాణముచేసి చెడిపోయెను. కావున మానవు లట్టి రోజున ప్రయాణముచేసినచో పాడగుదురు.

క. శ్రీరాముఁ డిడుమలం బడె,

వారక చవితియును భాను † వారముగూడన్

నేరక పయనంబై చని,

శ్రీరామా యితరు లెంత † శిఖనరసింహఁ.

17

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చవితి ఆదివారమునాఁడు శ్రీరాముఁడు ప్రయాణముచేసి బహుకష్టములు పడెను. కనుక యట్టిదినంబులం దితరులు ప్రయాణము చేయరాను.

క. పంచమి గురువారము మే

లెంచకఁ జని యర్జునుండు † నిలఁ గట్టపడెన్,

మంచిదిన మనుచుఁ బోయినఁ

జెంచులలోఁ గలుగు రవని † శిఖనరసింహఁ.

18

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పంచమి గురువారమునాఁడు అర్జునుండు ప్రయాణముచేసి కష్టపడెను. కాబట్టి యట్టి దినము మంచిదని ప్రయాణము చేసినచో యడవులలో చెంచులపా లగుదురు. కావున ప్రయాణము చేయరాదు.

క. శనివారము పష్టినిఁ జని,
 పనివడి రావణుఁడు నెడెను † బంధుసహితుడై,
 మనుజులు చెడు టబ్బురమా,
 చినయోబళగిరి విహార † శిఖనరసింహ.

క. చిన యోబళగిరియందు విహరించు యో నరసింహస్వామీ!
 పష్టి శనివారమునాఁడు రావణాసురుఁడు ప్రయాణముచేసి బంధుమిత్రాదులతో నశించెను. కనుక మనుజులట్టిదినమునందు ప్రయాణము చేసిన చెడు టబ్బురముకాదు. కావున మానవలయును.

క. ఛర సప్త మిందువారము,
 దొరయన్ జని భార్గవుండు † దోర్బలశక్తిన్,
 సిరిబోఁ నాడెను యితరుల

సిరులెన్నఁ దృణంబుగాదె † శిఖనరసింహ. 20

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పరశురాముఁడు సప్తమి సోమవారమునాఁడు బయలుదేరి, బాహుబలమును, సంపదను పోగొట్టుకొనెను. కావున అట్టిదినంబున ప్రయాణముచేసిన మనుజులు చెడిపోవుదురు. కనుక ప్రయాణము మానవలయును,

క. అష్టమి గురువారంబునఁ
 గష్టంబుల పాలఁబడిరి † గద పాండవులే,
 నష్టంబగు పై నంబుల,

* శ్రీశ్రీవంబుని చనఁగరాదు † శిఖనరసింహ.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! అష్టమి గురువారమునాడు పాండవులు బయలుదేరి బహుకష్టములకు పాల్పడిరి. కావున అట్టి నష్టంబగు దినంబున మంచిదని ప్రయాణము చేయరాదు.

* శ్రీశ్రీవంబనరాదు జనులు. 2. శ్రీశ్రీవంబనరాదు పనులు. అని మూలములందున్నవి. అతిసమంజసముగా లేదు.

దూత లక్షణము (చేష్టాశక్తునములు)

క. శ్రీకర శుభమశుభంబుల.

కేకొలదిని 1 ప్రశ్నలోన † మేపనులైనన్,

గైకొనెడు లక్షణంబులఁ

జేకొని చూడంగ వలయు † శిఖనరసింహః.

22

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రశ్న లడుగుటకు వచ్చెడి పృచ్ఛ కుల చేష్టల ననుసరించి శుభాశుభములు నిర్ణయించి చెప్పవచ్చును.

క. 2 నేస్తముగ వచ్చి మనుజులు

మస్తకమును ముట్టిరేని † మావిత శుభమా

గస్త్యుగుం దలఁగోకిన,

సిస్తాగుడి చెవిని ముట్ట † శిఖనరసింహః.

23

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రశ్నమడుగుటకు వచ్చిన మనుజులు, శిరస్సును తాకినచో శుభమగును. తలఁగోకిన కీడగును. కుడి చెవి తాకినచో శుభమగును.

క. శ్రేష్టమగు నెడమ చెవియును,

గప్తముగ మరణంబు రెండు † కర్ణములంట

3 న్నప్తమెడమ కన్నంటఁగ,

శ్రేష్టము కుడికన్నముట్ట † శిఖనరసింహః.

24

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత ఎడమచెవి తాకినచో చెఱువును రెండు చెవులును తాకినచో కప్తము, మరణమును, ఎడమ కన్ను స్పృశించిన మేలును కలుగును.

1 పృచ్ఛశోక్త మేపనులైనన్ = పాఠాంతరము.

2 సిస్తుగ వచ్చుచు మనుజులు పాఠాంతరము.

3 న్నప్తము నెడమక నంటఁగ పాఠాంతరము.

క. నాసిక ముట్టిన వ్యాధియు

వాసిగ దిగ్విజయమగును † వామశ్మశ్రుల్

మోసము దాపలి మీసము

శ్రీసతి పతి మెడను శుభము శిఖనరసింహా.

25

తా. ఓలక్ష్మీనరసింహస్వామీ! దూత ముక్కుతాకిన రోగమును, ఎడమమీసము ముట్టినచో దిగ్విజయమును, కుడిమీసము ముట్టినచో మోసమును, మెడతాకిన శుభమును కలుగును.

క. గడ్డంబు కార్యహానియు

దొడ్డఫలంబురము నంట † దుదిగుడిచంటన్,

బడ్డన నామయమగు బహు

చెడ్డది గడ యెడమ చంట † శిఖనరసింహా.

26

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత గడ్డమును స్పృశించిన కార్యహానియు, తొమ్ము స్పృశించిన మేలును, కుడిచన్ను తాకిన శుభమును, ఎడమచన్ను తాకిన కీడును కలుగును.

క. కడువంటిన సంతోషము

నడు మంటిన రోగమగును † నయమగు శుభమున్

కుడిచేతి కడను ముట్టనఁ

జెడుగగు † శేఫంబుముట్ట † శిఖనరసింహా.

27

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత కడుపుతాకిన సంతోషమును, నడుమునంటిన రోగమును, కుడిచేతిచివరనంటిన శుభమును, పురుషాంగమును తాకిన కీడును కలుగును.

క. మేలగుఁ బుట్టము ముట్టిన

బోలగుఁ కార్యంబు నెడమ * భుజములుముట్టన్

శీలున మెటికలు విరిచిన

శీలము చేడి కష్టపడును * శిఖనరసింహ. 28

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత బట్టను ముట్టిననొమేలును ఎడమభుజము ముట్టినచో కార్యహానియును, చేతి మెటికలు విరిచినచో కారవనష్టము, కష్టములును కలుగును.

క. వెన్నును వలపలి హస్తము,

మున్నుగ ముట్టుగఁ జాట్ట * ములు వత్తురయ్యా,

తిన్నగ గాత్రము గోకినఁ

జిన్నలఁ జెడుఁ గార్యమెల్ల * శిఖనరసింహ. 29

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత వీవును కుడిచేతితోతాకెనేని బంధువులువత్తురు. శరీరమును గోకినచో కార్యహాని యగును.

క. చరణములు టెనచి నిలిచిన

తరుగదు దుఃఖంబునిలువ * దగదలనుడమన్

* ధర వేరు పడముపైగాన్

స్థిరముగఁ గూర్చున్న మేలు * శిఖనరసింహ 30

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత పాదములు పెనుచుకొని నిలువబడినచో దుఃఖమును, భూమికి నుడమ ఆనించి నిలుచున్నచో కీడును, పాదముతోడపైన వేసుకొని కూర్చున్నచో మేలునుకలుగును.

క. ఒక కాలనిలిచి యుండిన

నకటా పయనంబు గలుగు * నటుపుడకల్ప

ట్టుక విరిచినఁ జెడు కార్యము

చికురుములం బట్టఁజెడును * శిఖనరసింహ. 31

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత ఒంటికాలిచే నిలుచుండి యున్నచో ప్రయాణమును, పుల్లలు విరిచినయెడల కార్యహానియు, తల వెండ్రుకలు తాకినచో కీడును కలుగును.

క. * కోలన్ నేలన్ వ్రాసిన

* వాలాయముతోటి నార † వడకుచునడుగన్

చాలా కష్టముఁబడుదురు

శ్రీలోలా సకలవిధుల † శిఖనరసింహః.

తా. ఓ లక్ష్మీపతివైన నరసింహస్వామీ! మూల కట్టతో భూమిమీఁదగీచుచుగాని నారను వడకుచుగాని ప్రశ్నము నడిగినచో బహుకష్టములు కలుగును.

క. ఫలకుసుమ సుగంధంబులు

సలవడు వీ డెంబుకొర † మాజ్యముదధియున్

నిలఁ బనులపంట గనినను

చెలువుగఁ గల్యాణమండ్రు † శిఖనరసింహః.

33

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత పండ్లు, పువ్వులు, సువాసనవస్తువులు, తాంబూలము, ఉప్పు, నెయ్యి, పెరుగు, పాలు, పేడ వీనిని చూచినయెడల శుభములు సిద్ధించును.

క. దగ్గుచు నుమియుచు నవ్వుచు

జగ్గుచు సంతోషమునను † జలమంటుచుదా

సగ్గలిక విడెముఁజేయుచు

సిగ్గమరఁగ బహు శుభంబు † శిఖనరసింహః.

34

* కోలన్ నేలన్ రాచిన * వాలాయము తోటి నోటి వడుకుచు నడుగన్. (వాలాయము తొటితాడు వడుకుచు నడుగన్) అని పాశాంతరము.

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత దగ్గుచుగాని ఉమ్మువే
యుచుగాని, నవ్వుచుగాని, సంతసముగల్గిగాని, నీళ్ళు తాకుచుగాని,
తాంబూలము నములుచుగాని, ప్రశ్న వేసినచో మిక్కిలి మేలు
గలుగును.

క. చూరున్ పెండెము వాసము

లారయ * చెయ్యూడి యడిగి † యాకులుజీరన్

నారయ జీరుచు నడిగిన

శ్రీరమణా శుభము దొలంగు ‡ శిఖనరసింహ. 35

తా. ఓ లక్ష్మీరమణా! నరసింహ! దూత, చూరు పెండెము,
వాసము వీట్లపైని చేయి వేసిగాని, ఆకులు చీరుచుగాని, నారను
చీల్చుచుగాని ప్రశ్న వేసినచో అశుభము కలుగును.

క. భోజనము జేసి వేడుక

రాజసమున శకున మడుగ † రసజిల్లునయా

తేజంబుగ గార్యములగు

శ్రీజయ యివినిజము లగును ‡ శిఖనరసింహ. 36

తా. ఓ నరసింహ! దూత భోజనముచేసి సంతోషముతో
ఓయ్యారముగా శకున మడిగినయెడల కార్యములు సిద్ధించును.

క. చింతించిన జింత యగున్

గొంతున్ గూర్చున్న గీడు † గొణుగుచునడుగన్

పొంతల బహుశుభకార్యము

చెంతన్ యపశకున వృండు ‡ శిఖనరసింహ. 37

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూతచింతతో అడిగినచింతయగును.
గొంతుక గూర్చుని యడిగినకీడుకలుగును. గొణుగుచునడిగిన త్వరలో
శుభము కలుగును. దగ్గరకుపచ్చి మడిగిన అపశకునము కల్గును.

క. వచ్చిన దూత తనకు

దానచ్చుగ దాపలను నిలిచి † యటు కూర్చుండిన్

మెచ్చుగ వెలుపలి కరిగిన

జెచ్చెర కార్యము నట్లై † శిఖనరసింహా.

38

తా. ఓనరసింహస్వామీ ! దూతవచ్చి యెడమవైపునలిలిచి
తరువార గూర్చుండి కుడివైపునకు బోయినయెడల కార్యసిద్ధియగును.

గా శీ ప ల కు శ కు న ము

క. తలమిక ప్రార్థన జేసిన

వలపలి నిశ్శబ్దపలుకు † వలనగు శుభమల్

ఇల ఎయినము కొఱగాడట

చెలువగు శుభకార్యమండ్రు † శిఖనరసింహా.

39

ఓనరసింహస్వామీ ! ప్రయాణసమయమున ప్రార్థనజేయు
నపుడు బల్లి యెడమవైపున పలికినయెడల శుభముకలుగును.
ప్రయాణము వ్యర్థము గాక శుభకార్యమగును.

క. దాపలఁ బల్కిన సకలము

నాపద లగు, పయనములకు † నతిశుభమమరున్

చూపరులకు దృష్టాంతము

శ్రీపతి పాదంబు లాన † శిఖనరసింహా.

40

తా. ఓలక్ష్మీశా! నరసింహా! నీపదములాన బల్లి వట్టియప్పుడు
యెడమవైపు బల్కినచో ఆపదలు కలుగును. ప్రయాణసమయము
నందట్లు పలికినచో మేలుకలుగును.

క. పురింజొచ్చి వచ్చునప్పుడు

నరయఁగ దాపలను బల్కు † సధికఫలంబౌ

వరశుభములు శీఘ్రంబులు

సిరి చరచా! నిజము లివ్వి † శిఖనరసింహా.

41

తా. ఓ లక్ష్మీకా! నరసింహస్వామీ! పురమును ప్రవేశించి వచ్చునపుడు యెడమవైపున బల్లి పలికినచో శుభము లధికముగా గల్గును. శుభకార్యములు వెంటనే సిద్ధించును.

క. కుడిదిక్కుఁ బలుక, కార్యం

బెడనెడ నాలస్యముగును † నదురుగ బలుకన్

పడగొట్టినటులఁ గార్యము

చెడు, వెనుకను బల్క శుభము † నరసింహః.

42

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పునఁ ప్రవేశించునపుడు బల్లి కుడి వైపునుండి పలికిన కార్య మాలస్యముగా నగును. ఎదురుగఁ బలికిన చో కార్యము చెడిపోవును. వెనుక నుండి పలికినచో శుభముకల్గును.

క. తోరణ గాళియుఁ బలికిన

నారూఢిగ బంధుహతి ప్రి † యోగసహకల్

కొరిన కొరికి లబ్బును.

శ్రీగమనా నిశ్చయంబు † శిఖనరసింహః.

43

తా. ఓనరసింహ! బల్లులసమూహము పలికినచో బంధువులు స్నేహితులు, ప్రియురాండ్రు వచ్చెదరు. కొరినకొరికలు నెఱవేరును.

క. ధర పయనము నడువంగా,

వర దక్షిణగాళి పలుక † వరలును శుభముల

నరయోధుల పెండ్లిండ్లకు,

సిరు లలరఁగ బసిడిపంట † శిఖనరసింహః.

44

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణమై పోవునపుడు దక్షిణ ముగా బల్లి పలికిన శుభములు గల్గును. పెండ్లిండ్లవ్వుడు పలికిన ధన లాభము గల్గును.

క. ఎనిమిది దినముల కొక్కటి

యెనిమిది దిక్కులకు జాము † తెనిమిది ఫలముల్

విను మొక్క దిక్కునకు నగు

చినయోబళగిరి విహార † శిఖనరసింహ.

45

తా. ఓ చినయోబళగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామి!

ఎనిమిది దినములకు ఎనిమిది దిక్కులకు క్రమముగా ఎనిమిది జాములకు వేర్వేర క్రమముగా ఫలములు కెప్పుడు క్షయమగును.

క. భయమును, జంకయు హరియు,

క్షయమును లాభము ధనము † సంపద శుభమున్

నయముగ నెనిమిది జాముల

1 జయమింద్రుని శాశిఫలము † శిఖనరసింహ.

46

తా. ఓనరసింహ! క్రమముగా 8 జాములందు తూర్పుదిక్కు

నందు భయము, చింత, హానిక్షయము, లాభము, ధనము, సంపద, శుభము, బల్లి పలికిన గలుగును

క. రోదనము రణము భుక్తియు,

జూదము వస్త్రములు ధనము † శుభమును జయమున్

పాదుకొను నగ్నిమూలము

శ్రీదయితా నిర్వశుభము † శిఖనరసింహ.

47

తా. ఆగ్నేయదిక్కునందు రోదనము, యుద్ధము, భుక్తి, జూద

ము, వస్త్రము, ధనము, శుభము, జయము కలుగును.

క. చుట్టము లాభము గ్రోధము

బెట్టును మరణంబు చింత † విందులు శుభమున్

గట్టిగ దక్షిణ మరయంగ

చిట్టా బలగిరి విహార † శిఖనరసింహ.

48

తా. దక్షిణదిశయందు చుట్టములు, లాభము, కోపము, మరణము చింత, విందులు, శుభములు, కలుగును.

క. మరణము సంతోషము శుభ

మరిభయ మశుభంబు హాని + యర్థము సిరులున్

ధర నెనిమిది భాములగును

స్థిరముగ నైర్మతి ఫలంబు + శిఖనరసిహా.

49

తా. నైఋతి దిశయగు మరణము, సంతోషము, శుభము శత్రుభయము. అశుభము హాని, ధనము, సంపద కలుగును.

క. ధనమును జాటము లాభము

విను మరణము శుభము చేటు + విత్తిము సిరులున్

గనుఁగొన బడమటి గౌళికి

చినయోబళిగిరి విహార + శిఖనరసిహా.

50

తా. పడమటి దిశయందు ధనము, చుట్టములు, లాభము, మరణము, శుభము. కీడు, ధనము, సంపద కలుగును.

క. మేలును లాభము ధనమును

శ్రీలును వాహనము శుభము + స్థిరమును జయమున్

వాలాయము వాయవ్యము

శ్రీలోలా జాముగౌళి శిఖనరసిహా.

51

తా. వాయవ్యదిశయందు:—మేలు, లాభము, ధనము, సంపద. వాహనము, శుభము, స్థిరము, జయము, కలుగును.

క. చావును లాభము శుభమును,

భావము మేల్వార్తనుఖము + భయమును జయమున్

యేవెరవున ధనపతిపై

శ్రీ వెలయఁగ జామిగౌళి + శిఖనరసిహా.

52

తా. ఉత్తరదిశయందు:—మరణము, లాభము, శుభము, భావము, మంచివార్త, సుఖము, భయము, జయము కలును.

క. గండము చిచ్చుసుఖము జయ

మండన పెండ్లిండు లాభ † మతివలచేటున్

ఖండిల మీశాన్యంబున,

* చెందును యేగోషమైన † శిఖనరసింహ.

53

తా. మేశాన్యదిశయందు:—గండము, అగ్నిభయము, సుఖము, జయము, వివాహము, లాభము, స్త్రీహాని, దోషహరణము కలును.

వాక్య శ క న మ

క. ఒకపలుకు దనకువమ్మగు

వికటాబగు సంధి రెండు † వినుజగడము, మూ

డశటా నాలుగుజగడము

సిక పట్టానుమ్మి యెదు † శిఖనరసింహ

54

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఒకటిఅనుపదము వినినచేటు, రెండు అనుపదము పినిని సంధి చెడును. మూడు అను పదము పినిన కలహము, నాలుగు అను పదము వినిన జగడము, ఐదు అనుపదము వినిన పెద్దకలహమును సంభవించును.

క. ఆటైతే శ్రేయస్కర

మేరీతిని జగడమేడు † యెనిమిది మరణం

బాంము ధన శుభఫలమగు

శ్రీరమణ! తొమ్మిదింట † శిఖనరసింహ.

55

* 1 చెందును మాదోషములన. 2 చెందును యేగోషమైన అని పాఠం

ఓ నగసింహ స్వామీ! అటు అను పదము విన్న శ్రేయ
క్రీడము, ఏడు అను పదము విన్న పదము, ఏడు అను పదము
విన్న మిరణము, తొమ్మిది అను పదము విన్న ధనలాభము, శుభము
కలుగును.

క. పది న పది, బహు గెలుపగు

పదుకోక్కట, చావునికము † పది క్కొత్త తే

పద మూడు పలుకులై తే

చెడరును తా నున్నస్థలము † శిఖనంసింహ.

56

శా ఓ నగసింహ స్వామీ! పది యగు పదము విన్న సంపద,
పదకొండు అను పదము విన్న గెలుపు, పన్నెండు అను పదము
నిన చావు, పదమూడు అను పదము విన్న స్థానభ్రష్టతయుకలుగును.

క. మును పాండు రాజతనయులు

నను వగు రాజ్యంబు విడిచి † యశివికి జని

రొమ్మిన బక మూడగు పలుకుల

పిన యోబళగిరి విహార † శిఖనంసింహ

57

తా. చినయోబళగిరియగు విహరించే యోనరసింహ
స్వామీ! పదమూడను పదము వినుటవలన పాండవులు పురిని
విడిచి యడవికి బోయిరి.

క. పదిన్నాల్లు మేలుఁ బది హే

నవ్వదలక సీతాంగనయును † వడి చెఱబోయెన

1 పదు నాటిట హనుమంతుఁడు

చెడరక నయ్యధిదాఁట † శిఖనంసింహ.

58

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పదున్నాల్లు అను పదము విన్న మేలు,
పదిహేనను పదము వినుటచేతి సీతాదేవి చెఱబోయెను. పదహారను
పదము వినుటచేతి హనుమంతుఁడు నయ్యదమును దాటెను.

క. శ్రీరాముడు నీ తాశుభ

మానూఢిగ విని యేడు * నట దండెత్తెన్,

వారధి గట్టెను శుభముగ.

శ్రీరమణ దశాష్టకమున * శిఖనరసింహ.

59

తా. నరసింహస్వామీ ! పదియేడను పదము విని శ్రీరామ చంద్రుడు నీ తా వృత్తాంతమును యెఱింగెను. పదునెనిమి దను పదమువిని వారధి గట్టెను.

క. సవదనకంబుల రాముడు

జవమున రావణుని గెల్చె * సమరింజయుండై

భువి త్రిపురంబుల గెలిచెను

శివు డిరువది పలుకులొదవ * శిఖనరసింహ.

60

తా. ఓనరసింహస్వామీ ! పందొమ్మిదను పదము విని శ్రీరాముడు రావణుని జయించెను. ఇరువదను పదము విని శివుడు త్రిపురాసురులను జయించెను.

క. ధర గౌళి తుమ్ము శకునము

నరయ నవగ్రహములందు * నగు నిజఫలముల్

ధర గౌళి ముష్టివ్రాతలు

చెరి నగమగుఁగొంత నిజము * శిఖనరసింహ.

61

తా. ఓ నరసింహస్వామీ ! తుమ్ముశకునము, గౌళిశకునము మున్నగునవి నగముఫలించుచు, నగము ఫలించవు.

రాహువు వారములగు దిక్కుననుండు గడియలవివరము

క. భానుని వారము రాహువు,

నానగ రాత్రియునుఁ బవలు † నరువది ఘడియల్

పూనుకొనియుండు ముడమున.

శ్రీనాథా దక్షిణమున † శిఖనరసింహ.

62

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఆదివారమునాఁడు రాత్రిఁబవళ్ళు
60 గడియలు రాహువు దక్షిణదిక్కునం దుండును.

క. ఇందుని వానర ముఱువది

యందొక మంగళుని వార † మఱు ముప్పదియున్

సొందుగఁ దొంబది గడియలు

చెందును నైర్వతిని రాహు † శిఖనరసింహ.

63

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సోమవారము 60 గడియలు, మంగళవారము పగలు 30 గడియలు మొత్తం 90 గడియలు, రాహువు నైర్వతిదిశయందుండును.

క. మంగళుని రాత్రి ముప్పది

ముంగల బుధవారమందు † మును నిరువది గూ

డంగను నేబది వరుణుని

చెంగట రాహువు వసించు † శిఖనరసింహ.

64

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మంగళవారమునాఁడు రాత్రి 30 గడియలు, బుధవారమునాటి పగలు 20 గడియలు మొత్తము 50 గడియలు రాహువు పడమటిదిశయందుండును.

క. పారినిలిచిన నలువదియును

వర సౌమ్యునివారమందు † వాయవ్యమునన్

1 గురువారము శృగువిరువది

2 సిరివరదా యుత్తరమున † శిఖనరసింహ.

65

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బుధవారమున మిగిలిన 40 గడియలును రాహువు వాయువ్యదిశయం దుండును. గురువారమునాడు 60 గడియలును, శుక్రవారమునాడు 20 గడియలు మొత్తము 80 గడియలు రాహువు ఉత్తరదిశయం దుండును.

క. అల భార్గవువారంబున

సలుబసె స్థిరవారమందు † నట ముప్పదియ్యన్

గలసిన డెబ్బది గడియలు

చెలువుగ నీశాస్త్వమందు † శిఖనరసింహః.

66

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! శుక్రవారములో మిగత 40 గడియలు శనివారమునాడు 30 గడియలు మొత్తము 70 గడియలు రాహువు ఈశాస్త్వదిశయం దుండును.

క. శనివారము ముప్పదియ్యను

ఘనరాహువు శూర్యమందు † కడుపడి జనియ

యనలున్దిపై నిలువక

దక్షిణమున దగ్గు దొంటిపగిది † శిఖనరసింహః.

67

తా. ఓనరసింహస్వామీ! శనివారమున మిగత 30 గడియలు రాహువు పూర్వదిశ నుండును. తరువాత వెంటనే ఆగ్నేయదిశకుం బోయి అచట నిలువక వెంటనే దక్షిణమునకు పోవును. (అట్లే క్రమముగా తిరుగుచుండును.)

క. ఇన గురు దినముల మఱి శూ

ర్యున దక్షిణమున కవీందు † లోలి, పడమరన్,

1 విను కుజు నుత్తముగ గది

సిన బుధశనులందు రాహు † శిఖనరసింహః.

68

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! రాహువు అది, గురు, వారము లందు తూర్పు దిక్కునందును, శుక్ర, సోమవారములందు దక్షిణ దిక్కునందును, మంగళవారమునందును పడమర దిశయందును, బుధ శనివారములందు ఉత్తరదిశ యందును, ఉండును.

న క గ్ర హ గా లి

క. మానవుల తుమ్ముగొలియు,

భానునిపై బల్గెనేని † బహులంపట తా

బూనిన పని కానేరదు,

శ్రీవాణా నిశ్చయంబు † శిఖనరసింహ.

69

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సూర్యునిమీఁద తుమ్మినను గొలి పల్కినను, తలంచినపని కానేరదు. బహుకష్టములు కలుగును.

క. చుట్టములు వత్తు రెప్పుడు

బట్టిన కార్యంబు జయము † బహు శుభమమరుదా

గట్టిగఁ జంద్రుని ఫలమిది

చిహ్న బళిగిరి విహార † శిఖనరసింహ.

70

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చంద్రునిపై తుమ్మినను, గొలి పలికినను, బంధువులరాశయు, కార్యజయము కల్గును.

క. భూపుత్రునిపై బల్కిన

నాపడలకు మూలమగుచు † నలగుట జాడ్యం

చేపట్టిన కలహంబగు

జేపట్టదు ఫల మొకింత † శిఖనరసింహ.

71

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! అంగారకునిపై పల్కినను, తుమ్మి నను ఆపడలు, కలహము కలుగును.

క. వర సౌమ్యునిపై బల్కిన

నరులకు శుభఫలము లెందు † నయముగ వెలయున్

సరిలేని సౌఖ్య మమడును,

సిరి వరదా శుభము లినియు † శిఖనరసింహః.

72

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బుధునిమీఁద పల్కినను, తుమ్మి
నను శుభప్రదము, సకల సౌఖ్యములుగల్గును.

క. సురగురుపైఁ బలికినచో

నిరంతరము ధనధాన్య వస్త్ర † నిచయము కలుగున్

ధరణీశుల మన్ననలగు

సిరి వరదా సౌఖ్యమెసంగ † శిఖనరసింహః.

73

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బృహస్పతి మీఁద పల్కినను
తుమ్మినను ధనధాన వస్త్రలాభము, రాజసన్మానము గల్గును

క. మృష్టాన్నంబును ద్రవ్యము,

నిష్టంబగు ఫలముసౌఖ్య † మెప్పుడు గలుగున్

పుష్టంబుగ శుక్రునిపై,

సృష్టిశా శుభకరంబు † శిఖనరసింహః

74

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! శుక్రునిపై బల్కినను, తుమ్మి
నను మృష్టాన్న లాభమును సౌఖ్యమును సిద్ధించును.

క. శనిపై బల్కిన దుమ్మిన

ఘనమగు రోగంబుఁజింత † కష్టము లెప్పుడున్

బెనఁగొని వడిఁబీడించును,

చినయోబళిరి విహార † శిఖనరసింహః.

75

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! శనిపైఁ బల్కినను తుమ్మినను
విచారము, రోగములు పట్టిపీడించును.

క. మరణము చోర భయంబును,
ధరణీశుల చేత బాధ † తరుగని రోగం
బరయంగ నగ్నిభయంబును,
సిరివరదా రాహుఫలము † శిఖనరసింహా.

76

తా. ఓ లక్ష్మీశా! నరసింహస్వామీ! రాహువుపై పల్కినను తుమ్మినను మరణము, చోరభయము, రాజబాధ, రోగము, అగ్నిభయము కలుగును.

క. కేతువు ఫలమిదె భూమికి
నేతీరున దప్పిగ్రామ † మిల నెడబాయున్
భూతలము దిరిగి వెతఁబడు
సీతాపతి సాక్షిగాను † శిఖనరసింహా.

77

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కేతువుపై బల్కినను తుమ్మినను ఏ విధముగానైన గ్రామమువిడిచి దేశమంతయు తిరిగి కష్టపడును. ఇది శ్రీరామచంద్రుని సాక్షిగానుమా!

కు మ్మ • శ కు న ము

క. రెండుగఁ దుమ్మిన సఫలము,
ఖండితముగ దుమ్మిచీది † గామరణమగున్,
మెండుగఁదుమ్ముచు నడచిన,
జెండును దోషములు నరుల † శిఖనరసింహా.

78

తా. ఓనరసింహస్వామీ! రెండు తుమ్ములు తుమ్మిన కార్యజయమును, తుమ్మిచీదిన మరణమును, నడుచుచు తుమ్మిన దోషమరణమును కలుగును.

క. తుమ్ముచు దగ్గుచు నడిచిన

నమ్మది శయించి యమియ † నిజమగు బహురో

గమ్మలఁ జాయని జడిగా

మ్మును తుమ్ములఫలంబు † శిఖనరసింహా,

79

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తుమ్ముచు దగ్గుచు నడిచినను, ఎరుగి నమ్మి వేసినను, అనేక వ్యాధులు నుంపాత్తుమగును.

క. లేచిన మొసలింజూచిన

* జూచిన బంగారు ఫలము - నుడతల నటనల్

జూచిన వీడ్వముఁజేసిన

శ్రీచతురా! తుమ్ము ఫలము శిఖనరసింహా,

80

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మొసలిని, బంగారును, పండ్లను, స్త్రీనాట్యమును, చూచినను, తాంబూలము వేసికొన్నను, తుమ్ము వలన దోషము హరించును.

క. ఇలఁ గోకినఁ గడఁకేగినఁ

దలఁ గోకినఁ జింతసేయ † దడబడ వేదన్

బలుకప్టము తుమ్మిన తఱి

శ్రీలై నం గప్టపడును † శిఖనరసింహా,

81

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తుమ్ముచు భూమి గోకినను, అవ తలకుఁ బోయినను, తలఁగోకికొన్నను, చింతగానున్న, తడబడినను, వీడిగను రాళ్ళకై నను కప్టమువచ్చును.

క. లేచిన శుభమగుఁ దుమ్ముచుఁ

గూర్చుండిన నీళ్ళగడను † గొనుగొను నుండన్

నాచుక జగడముఁ జేసిన

శ్రీచతురా! కార్యహాని † శిఖనరసింహా,

82

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! లేచుచు తుమ్మిన శుభము.
కూర్చుండిగాని, నీటిదగ్గఱనుండిగాని, గొణుగుచుగాని, కలహించుచు
గాని, తుమ్మినచో కార్యహాని గలుగును.

క. ఇనుమును వెండియు ముట్టిన

గనుఁగొనఁ జెడుఁ గార్యమెల్లఁ † గంచును తామ్ర

మ్మును జయము తుమ్ముచును పా

చ్చిన నది నంటక శుభంబు † శిఖనరసింహ.

88

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఇనుమును, వెండిని తాకినను
చూచినను కార్యము చెడిపోవును. కంచును, రాగిని తాకినను చూ
చిన జయము కలుగును. తుమ్మినవిమ్ముట పైవానిని తాకిన శుభము
గలుగును.

క. పసిబాల శిశువు లంజెయు,

పనగల బాలెంతతుమ్ము † బంగారుసుమీ,

వెన మాలకుంటి * తులెమెన

సిన బహుకార్యసిద్ధి † శిఖనరసింహ.

64

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పసిబాల, శిశువు, భోగముది,
బాలెంతరాలు వీరు తుమ్మినచో మంచిది, నీచజాతివాఁడు, కుంటి
వారలు వీరలు తుమ్మిన కార్యసిద్ధి కలుగును.

క. తొత్తును గర్భిణి గొడ్డును

ముత్తైదువు విధవ గుడ్డి † ముండల, తుమ్ముల్

గుత్తగ మరణాంతము, నీ

చిత్తము దయసేయుమయ్య † శిఖనరసింహ.

85

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బానిస, గర్భిణిస్త్రీ, గొడ్డాలు,
ముత్తైదువ, విధవ, గుడ్డిముండలు వీరి తుమ్ములు మరణము కలుగ
జేయును.

* తులకమైన, వినుమీ అనిపాతాంతరము గణమతప్పినది. తులకము=తుమ్ము

క. చాకిరి, గాండ్రది, చిప్పెది

మూకది, నెలుకలది, మొండి * ముక్కిడి వారల్

యేకిడఁ దుమ్మిన, దుఃఖమె,

చేకూడదు ఫలమొకింత * శిఖనరసింహ.

86

తా. ఓనరసింహ! చాకలస్త్రీ, గాండ్రస్త్రీ, కుట్రపుస్త్రీ, మూగస్త్రీ, నెలుకలస్త్రీ, మొండిస్త్రీ, ముక్కిడిస్త్రీ, మున్నగువారు తుమ్మినచో దుఃఖము గలిగి ఫలనాశన మగును.

క. వాలుగు పదముల జీవము

లాలోచన లపుడుఁ బయన * మానెడఁ దుమ్మున్

* వాలాయము మరణాంతము

శ్రీలోలా తప్పదండ్రు * శిఖనరసింహ.

87

తా. ఓనరసింహస్వామీ! వాలుగుకాళ్ళ జంతువులు, వీక్షన. ఆలోచించు నప్పుడుగాని ప్రయాణమై పోవునప్పుడుగాని తుమ్మినచో మరణము కలుగును.

నొండుపాటు ఫలము

క. ముక్కున వ్యాధి నివారణ

మక్కర మృష్టాన్నభక్తి * యగు వత్తుముపై

నెక్కిన నెడ భూషణములు

చిక్కును నుతి భుజములందు * శిఖనరసింహ.

88

తా. ఓనరసింహస్వామీ! తొండ ముక్కుమీద పడినయెడల రోగము కుదురును. వత్తుముమీద పడిన మృష్టాన్నభోజనము. భుజములపై ప్రాకిన భూషణాలంకారప్రాప్తి గలుగును.

రాష్ట్రప్రభులలో ఈభాగమునకు ముండి పల్లిపాటుగలగా,

క. శిరమున భయమగు, లక్ష్మీ

కరమగు వలసొసలిమీఁద † గడుభూషణముల్,

నిరు చెవులఁ గంట దుఃఖము

సిరి వరదా! తొండ వాటు † శిఖనరసింహా,

89

తా. ఓలక్ష్మీకా! నరసింహస్వామీ! తొండ శిరస్సుమీఁద పడిన భయము, కుడిసొసలిమీఁద పడిన లక్ష్మీప్రదము, రెండు చెవులు మీఁద పడిన దుఃఖము కలుగును.

క. చేతుల * నావుల కాపడ,

నాతుల చుట్టముల దబ్బ † నము కడుపుప మిక్,

ఖ్యాతిగఁ బిగుదుల పైబడ,

నీతాపతి లాభమంద్రు † శిఖనరసింహా,

90

తా. ఓ నీతాపతి! నరసింహస్వామీ! తొండ చేతులమీఁద పడిన మిత్రులకాపడయు, కడుపుమీఁదపడిన స్త్రీలను చుట్టములను జూచుటయు, పిగుదులపైబడిన లాభముగల్గును.

క. తొడలను కాళ్ళను రోగం,

బెడమ కడన్ దేహమందు † నెపుడు ధనంబున్,

కుడిపార్శ్వము ధనహానియు.

* చెడుగులగును ముఖమునందు † శిఖనరసింహా

91

తా. ఓనరసింహస్వామీ! తొండ తొడమీఁదనుగాని కాళ్ళ మీఁదనుగాని పడిన రోగమును, దేహమునం దెడమవైపున పడిన ధనమును, దేహమునందు కుడివైపున పడిన ధన హానియును, ముఖమునందు పడిన చెడుగులును కలుగును.

* ఆవులకాపడ:- కర్రప్రతిలోగలదు.

* 1 చెడినప్పుడు, 2 చెడుగులుగును. 3 ని పాతాంతరములు.

క. 1 పాదముల సందులాభము,

మేదిని కుడి పాదమున † మేలగు ధనమున్

అది భయ మెడమ పడమున

2 శ్రీదయితా! పిదపశుభము † శిఖనరసింహా, 92

తా. ఓ శ్రీవల్లభా! నరసింహస్వామీ! తొండ పాదముల మధ్యందుపడిన లాభము, కుడిపాదమునందు పడిన ధనలాభము. ఎడమ పాదమునంగు పడిన మొదలు భయమును లేరువారే శుభమును గలుగును.

క. * పై కెగత్రాకిన శుభమగు,

చేరిని క్రిందికిని దిగిన † చేటగు నెపుడున్

దాకిన చుట్టిన మేలగు,

శ్రీకరమగు తొండపాటు † శిఖనరసింహా. 93

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తొండ దేహముమీది కెగత్రాకినచో శుభమును, పైనుండి క్రిందికి దిగినచో కీడును, తాకినను, చుట్టినను, మేలును కలుగును.

* నలికీచుపాటు ఫలము

క. నలికనుల పామునంగను

నలికిరియు ననంగ మతియు † నలికీచనగా.

నిలనుండు రక్తపుచ్చిక

చెలగున్ నలుమూల లలరి † శిఖనరసింహా. 94

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! నలికనులపాము, నలికిరి, నలికీచ రక్తపుచ్చిక, ఈ పేళ్ళు నలికండ్లపామునకు చెప్పబడెను.

విశేష:- 1 పాదమునందు లాభము.

2 శ్రీదయితా తొండపాటు అని పాఠాంతరములు.

3 ఈపద్యము 2 ప్రతులలోలేదు.

4 నలికీచు పాటుఫలము ప్రాతప్రతులు రెంటిలోనులేదు.

క. పొక్కిలికి దిగువఁ బ్రాకిన,

నెక్కినఁ జుట్టినను పడిన * నేఫలమైనన్

నొక్కివచింపఁ బ్రయాణము,

చిక్కదు నలికిరి ఫలంబు * శిఖనరసింహః.

95

తా. ఓనరసింహస్వామీ! నలికండ్లసాము బొడ్డునకు క్రింది భాగమునందు ప్రాకినను, ఎక్కినను, చుట్టినను, పడినను, ప్రయాణము జరుడదు *

క. పొక్కిలికిఁ బైన ముందరి

ప్రక్కన నెచ్చొటదిగిన * ప్రాకిన జయమా,

నెక్కినఁ దాకిన నాకిన,

చిక్కులుగలవండ్రు బుధులు * శిఖనరసింహః.

96

తా. ఓనరసింహస్వామీ! నలికీచు, బొడ్డునకు పైన ముందరి ప్రక్కను, యెచ్చటనైనను దిగినను ప్రాకినను జయమగును. ఎక్కినను, తాకినను, నాకినను, చిక్కులుకలుగును.

క. వీవు పయిఁబడిన భాగ్యము,

మూపు పయింబడినచో న్వ * పురమునువీడున్

కాపురము చెడును తెక్కల

శ్రీపతి నలికీచు పడిన * శిఖనరసింహః.

97

తా. ఓలక్ష్మీనరసింహస్వామీ! నలికీచు, వీవుమీఁదఁబడిన భాగ్యము, మూపుపైఁబడిన తనగ్రామమువిడచి పంగ్రామముచేరుటయు, తెక్కలమీఁదపడిన కాపురము చెడుటయు కలుగును.

1 బల్లి జాతులు.

క. బల్లుల జాతులు తెలియఁగ

తెల్లని యది బ్రహ్మజాతి † తిరమగు నెఱుపా

బల్లి యిలరాచజాతిగఁ

తెల్లగఁదగు ధరణియందు † శిఖనరసింహః.

98

క. కోమటి గుంపుల బల్లికిఁ

జామన చాయయగు శూద్ర † జాతికినలుపా

కామించి ఫలముఁ జెప్పఁగ,

శ్రీమానిని హృద్విహార † శిఖనరసింహః.

99

తా. ఓలక్ష్మీనరసింహస్వామి! బ్రాహ్మణజాతి బల్లి తెల్ల గాను, క్షత్రియజాతిబల్లి యెఱుగాను, వైశ్యజాతిబల్లి చామనచాయ గాను, శూద్రజాతిబల్లి నల్లగాను యుండును.

2 బల్లి జాతులు కాలఫలములు.

క. గురు శుక్ర సోమవారము,

లరయగ మఱిగత్వకాల † మగుచుండుధరన్

పరగఁగ బాపన బల్లికి,

చిరుయోబలిగిరి విహార † శిఖనరసింహః.

100

తా. ఓ చిరుయోబలిగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామి! బ్రాహ్మణజాతిబల్లికి గురు, శుక్ర సోమ, వారములందు, సాత్విక కాలములు శుభరకము.

1 ఇది రెండుప్రతులలో లేదు.

2 ఇది రెండుప్రతులలో లేదు.

క, భూజరవివాసరంబులు,

రాజసకాలంబుగౌళి † గా భూజికిన్.

దేజము శుభముని పెద్దల

చే జెప్పంగ బతును భువిని † శిఖనరసింహా. 101

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! క్షత్రియజాతి బల్లికి, అది, మం
గలవారములు రాజసకాలములు, శుభకరము.

క. పోలున్ శోమటి బల్లికి

కాలము రాజసము తెలియ † గా బుధవారం

బేలీలనగును, ధామణి,

శ్రీలోల క కాలవదన † శిఖనరసింహా. 102

తా. ఓ శ్రీలోలా! నరసింహస్వామీ! వైశ్యజాతిబల్లికి బుధ
వారము రాజసకాలము శుభకరము.

క. నాలుగవజాతి బల్లికి,

కాలము తామసము నరయఁ † గను, శని దినమా

వాలాయము శుభకరమగు

శ్రీలోలా! విశ్వయంబు † శిఖనరసింహా. 103

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహా! శూద్రజాతి బల్లికి శనినాగము తామ
సకాలము శుభప్రదము.

వాములం దేర్పడు కాలములు

క. ఉదయాదిగఁ బదిగడియలు,

పదపడి సాత్వికమునలన † పది రజసా ము

ప్పదివరకు తామసంబగు

జెడరక సతతంబుఁ దెలియ † శిఖనరసింహా. 104

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సూర్యోదయములగాయిత 10
గడియలవఱకు సాత్వికకాలము, 11 గడియలు లగాయిత 20 గడి
యలవఱకు రాజసకాలము, 21 గడియలు లగాయిత 30 గడియల
వఱకు తామసకాలము అగును.

క. అది నిశ్చి నైదు గడియలు

పాదుకొనున్ సాత్విశంబు † పదివఱకును నిం

పదిగ సాత్వికకాలము

శ్రీదయితా! చెలగుచుండు † శిఖనరసింహః. 105

తా. ఓ లక్ష్మీనాథా! నరసింహస్వామీ! రాత్రి 1 గడియ
లగాయిత 5 గడియలవఱకు పాదుకొని అపైని 10 గడియలవరకు
అనగా 15 గడియలవరకు సాత్వికకాలము.

క. పదియేను మొదలుగా, ని

ర్వదివఱకును తామసంబు † పదపడి, యటు ని

ర్వదియైదు రాజసంబగు,

చెడరున్ గత్యంబు తుదికి † శిఖనరసింహః. 106

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సాత్వికకాలముగా 15 గడియలు
పోను 16 గడియలలగాయిత 20 గడియలవరకు తామసకాలము,
21 గడియలు మొదలు 25 గడియలవరకు రాజసకాలము. మిగిలిన
కాలము సాత్వికములో చేరును.

క. ఆయాజాతుల గౌళుల

కాయావారములు కాల † మగునేని, నిజా

నా యాఫలములఁ దప్పక,

జేయు నిలన్ బల్లిపాటు † శిఖనరసింహః. 107

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ఆయాజాతుల బల్లులకు, ఆయావా
రములు తగిన కాలములై నచో తప్పకుండా ఆయాఫలములుగలుగును,

బల్లిపాలు తజ్జాతి తత్కాలఫలములు

108 పద్యముల గాయకు 116 వ పద్యములకరకు ఒకటి రెండు నాల్గుప్రతులలోలేవు

క. తనజాతి బల్లియైనన్,

తనకెక్కువయైన బల్లి † తనకగుకాలం

ఋన తనపైబడ శుభముగు

చినయోబళగిరి విహారి శిఖనరిసింహా,

108

తా. ఓనరసింహస్వామీ! తనజాతిబల్లిగాని, తనకంటెయెక్కువజాతిబల్లిగాని, తనకులేగిన కాలమునందు తనమీదబడినచో శుభముగును.

క. రమణులకు నెడమవైపు, ను

త్రిమములు రోమములులేని † తావునమఱి య

శ్రమను కుడివైపు పురుషుల

చెమరక పడెనేని శుభము † శిఖనరిసింహా,

109

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లిపాలు స్త్రీలకు యెడమవైపు నందును, రోమములులేని తావునందును శుభము పురుషులకు కుడివైపున శుభము.

క. కీడగును మీద పడి దిగె

గీడున్ మేలగును కాని † క్రియ వెల్లనగున్

చూడఁగ పడి యెక్కినచో

క్షేద గళాచ్ఛత పదాబ్జ † శిఖనరిసింహా,

110

తా. సింహనాదమును బొబ్బరించు కంఠముగల ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి మీదపడి క్రిందకు దిగినచో కీడగును, మీదపడి పైకెక్కినచో కీడుగల్గి పిదప మేలును కార్యసిద్ధియు గలుగును.

క. ఆటు నెల లగును భానుని

వారమున్ బడినసోమ † వారమునబడన్

తీర్థగ తొమ్మిదిగడియలు (దినములు)

శ్రీరమణా! బల్లిఫలము † శిఖనరసింహ.

111

తా. ఓ శ్రీరమణా! నరసింహస్వామీ! బల్లి ఆదివారము నందు పడినచో ఆటు మాసములలోను, సోమవారమునందు పడినచో తొమ్మిది (గడియలు) దినములలోను తత్ఫలములుజరుగును.

క. ధారుణి సుత వారంబున,

వారము వాదినమునందె † సగుఫల చిన్నెల్

మీటి బుధవారమునబడి

జేరు స్వానద్యయంబు † శిఖనరసింహ.

112

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లిపాలు మంగళవారమున జరిగినచో అదినమందును, బుధవారమున జరిగినచో రెండు మాసములలోను తత్ఫలము కలుగును.

క. గురువారి మొక్క నెలకును,

పరగంగ భృగువారమందు † పక్షమునకగుణ,

ధరి శని యుదోకయేడగు,

సింశాలి ఫలంబు దెలియ † శిఖనరసింహ

113

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లిపాలు గురువారమున జరిగినచో ఒక మాసమునకును, శుక్రవారమున జరిగినచో పదిహేను రోజులకును, శనివారమున జరిగినచో ఒకసంవత్సరమునకును తత్ఫలములు కలుగును.

క. జుట్టుకొనబడిన మరణము,

పట్టుగ. బదునాల్గునెలల † వరకు స్మృతి క,

నైట్టగవలె చాలిమిత్.

జిట్టై బళిగిరి విహార † శిఖనరసింహ.

114

తా. అహోబలగిరియందు విహరించే యోనరసింహస్వామీ!
జాబ్బకొనయందు బల్లిపడిన 14 నెలలతో మరణము గలుగును.

క. ఏవేళ బల్లి పడునో,

యూవెంటనె జలకనూడి † యడలఁ శుచ్చివై,

కోవెలకుం జని దైవము,

సేవించిన దొలగఁ గీడు † శిఖరసింహ. 115

తా. సీ నరసింహస్వామీ! బల్లి తనమీఁద నెప్పుడు పడునో
అప్పుడే స్నానముచేసి శుచ్చియై దేవాలయమునకుఁ బోయి దేవుని
సేవించినయెడల బల్లిపాలువలనఁగల్గు కీడు పరిహారముగును.

క. పరిణయ ముపనయనంబులు,

జరుగని పసివారిపైన † సరిబల్లిపడన్

గురికొని తల్లికిఁ దృడ్డికి,

సిరముగ నాఫలము లబ్బు † శిఖరసింహ. 116

తా. పెండ్లికానిక న్నెలమీఁదను, వడుగుగాని బాలురమీఁద
ను, బల్లిపడినచో ఆఫలములు వారి తల్లిదండ్రులకు సిద్ధించును.

విశేషంకములు ఇక్కడనుండి 1, 2, 4 ప్రతులలోను పద్యములారంభించబడినవి.

క. నడినెత్తిన రోగము కుడి,

పెడతల భ్రాతలకుహని † పెడతల నడుచున్,

బడగొలిపాలు తమ్ములు,

చెడిపోవుట సత్యమంద్ర † శిఖరసింహ. 117

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి నడినెత్తి యందు పడినచో
రోగము, కుడిపెడతలయందు పడినచో సోదరులకుకీడు, పెడతల
నడుచు బడినచో తమ్ములు చెడిపోవుట కలుగును.

శ తన మేనమామ గండము.

చిను, తలఁ బడ ముండలమును † విత్తమగీడున్.

కొన వెండ్రుకలను మరణము,

చినయోబలగిరి విహార † శిఖనరసింహ.

118

తా. అహోబలగిరియందు విహరించే యోనరసింహస్వామీ! బల్లి, తలమీఁదఁబడిన మేనమామకు గండము, తలకు ముందు భాగమున అసగా మాడపట్టున బడినచో ధనహాని, వెండ్రుకల కొనయందు మరణము కలుగును.

క. నెసలంబడి వాసింగను,

పసగల బంధువులరాక † బహుశుభమును, రా

జ, శుభల మున్నెనయగు, వా

* సి. మమీ! యోగలిసాటు † శిఖనరసింహ.

119

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి న సలమీఁదఁబడిన గొప్ప కలుగును. మంచిబంధువులు వత్తురు. రాజశుభలయందు మర్యాద జరుగును.

శ వలపలి గండస్థలమున,

లలనల కపజయము, పురుషు † లకు శుభమును; దా

పసి గండస్థలమునఁ బడ

చెలులకును శుభంబటండ్రు † శిఖనరసింహ

120

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి స్త్రీలకు కుడిచెక్కిళ్ళయందుఁ బడిన అపజయము, పురుషులకైనచో శుభకరము. ఎడమచెక్కిలి స్త్రీలకుపడిన శుభము కలుగును. (పురుషులకు కీడు)

క. * తల ముసుకు పైనఁ బడమే

ల్లలుగదు, పురుషులకు * సతికి * గండము తలఁపన్
బలుకీడు గంటుపైఁబడ,

చెలియకు బాసికము లబ్బు * శిఖనరసింహా,

121

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి మగవారలకు తలపైన వేసు
కొన్న ముసుగుమీఁద బడినచో మేలుగలుగదు. ఆడువారికి గండము
కలుగును. స్త్రీలకు కీలుగంటిముడిమీఁదబడినచో శుభముకలుగును.

క. కుడికంట నబ్బు బీడయు

కడునబ్బును సంపదలును * కడుమే బీడమన్

కడునబ్బు రోగమబ్బును

చెనువ్యాధియు నాసికమున * శిఖనరసింహా,

122

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడికంటిమీఁద బడినచో
బీడ కలుగును. ఎడమకంటిమీఁదబడినచో సంపదకలుగును. ముక్కు
మీఁద బడినచో రోగము కలుగును.

క కనబ్రహ్మరంధ్రమునకును,

వెనుకను లక్ష్మీకరంబు * వివరింపఁగ ము

చ్చెనగుంట బల్లి పడినను,

చెనకును తమ్ములకు కీడు * శిఖనరసింహా,

123

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి బ్రహ్మరంధ్రమునకు వెనుక
భాగమునఁ బడినయెడల లక్ష్మీకరంబు. మఱిచ్చిలిగుంటలో పడినచో
తమ్ములకు కీడు కలుగును.

క. భువి బ్రహ్మరంధ్రమున, మృ
త్యువు, సాపటలోన తల్లి * తోబుట్టునకున్
దవులును బలుకష్టంబులు
శివ దేవార్చిత పదాబ్జ * శిఖనరసింహ*.

124

తా. ఈశ్వరునిచే పూజింపబడేపదాబ్జములుగల ఓనరసింహ
స్వామీ! బల్లి బ్రహ్మరంధ్రమునందు పడినచో మృత్యువు సాపట
యందుపడినయెడల తల్లితోబుట్టువులకు చిక్కులు కీడును కలుగును.

క. పరికింప హానియకా ముం

గురులను జాట్టుపయ్యి బడిన * గురుకష్టంబౌ
వరువకు గండము జడపై,
చిరతరయశ శౌచపాటు * శిఖనరసింహ*.

125

తా. ఓచిరతరయశముగల నరసింహస్వామీ! బల్లి స్త్రీలకు
ముంగురులపై నఁగాని, జాట్టుమీఁదఁగాని పడినచో అధికకష్టములు. జడ
యందు పడినచో మగనికి గండము కలుగును.

క. కొనముక్కునఁ బీడయగున్

జనహానియు నమము శుభము * జను పురుషులకున్
ధనమెనయు శౌశట నతికిన్,
* జనయోబళిగిరివిహార * శిఖనరసింహ*.

126

తా. అహోబలగిరియందు విహరించేయోనరసింహస్వామీ!
బల్లిముక్కుకొని యందు పడినయెడల హాని, ముక్కుయొక్క మధ్య
భాగమునందు పడినచో కీడు. స్త్రీలకు శౌశటియందు పడినయెడల
ధనలాభము కలుగును.

క. కుడి కంటను గుడిచెవిపె,

కడులాభం బెడమదిక్కు † కంటను చెవిపైఁ

బడినాని యెడమ చెంపను

చెడు పురుషుడు స్త్రీకిమేలు † శిఖనః సింహః.

127

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడికంటి యందును కుడిచెవి యందును పడిన లాభము. ఎడమకంటియందును ఎడమచెవియందును పడినహాని కలుగును. పురుషులకు యెడమ చెంపయందుపడిన కీడు, స్త్రీలకు యెడమ చెంపయందుపడిన మేలుకలుగును.

క. చెంపయుఁ గనుబొమవలపల,

సంపద, దాపలనుకీడు † సరికనుబొమఱా

లింప నభాపతి కృప ర,

క్షీంపును కనుబొమలనడుమ † శిఖనః సింహః.

128

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి చెంపయందుగాని కనుబొమల కుడియందుగాని పడినచో సంపద, కనుబొమ్మల యెడమవైపునఁ బడినచోకీడు. కనుబొమల నడుమపడినయెడల పైయధికారుల దయ కలుగును.

క. మీసలు సవ్యమునొప్పును,

వాసిగ నపసవ్యమును † వనరుగఁబడిననో

మీసముల నడుమఁబడినను

చేసును ధనలాభమెందు † శిఖనః సింహః.

129

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి ఎడమమీసముమీఁదగాని. కుడిమీసముమీఁదగాని, రెండుమీసముల మధ్యభాగమందుగాని పడినయెడల ధనలాభము కలుగును.

క. తేజము పై పెదవిని మఱి,

భోజన మమృతింబునొసంగు * భుషణా శైరపై

రాజభయంబగు గడ్డము

శ్రీజయ నిశ్చయఫలంబు * శిఖనరసింహా.

110

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి పై పెదవియందుపడినచో
తేజము, గడ్డమునందు పడినచో రాజభయము కలుగును.

క. నాలుకపై బడినను వి

* ద్యాలాభము, పండ్లపై న * నగు భూనష్టం,

బాలాగె * కురులచెఱుబడు,

క్షేత్రధరానల్ప తల్ప * శిఖనరసింహా.

131

తా. క్షేత్రధరావిషమును ధరించిన, నల్పతల్ప-పాము పాన్పు
నాగల, ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి నాలుకపై బడినచో విద్యాలా
భము, పండ్లమీద బడినయెడల భూనష్టము, వెండ్రుకలయందు పడి
నచో కారాగృహ ప్రాప్తి కలుగును.

క. చెక్కిటఁ గుడిదెసభోగము.

చిక్కుదురట వ్యాధినెడమ * చెక్కిట, భాగ్యం

బెక్కువ గొంతున, మెడపై,

చిక్కును సంతానస్థలము * శిఖనరసింహా.

132

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడిచెక్కిలియందు బడిన
యెడల భోగము, ఎడమ చెక్కిలియందు పడినచో రోగము, గొంతు
మీదపడినచో భాగ్యము, మెడపైని పడినయెడల సంతానము
కలుగును.

* విశేషాంశము=ఆపద్యము 1, 2, 4 ప్రకులలోనులేదు.

* వెండ్రుకలయందుపడినచో ఎరణమని 114 పద్యములో వచ్చినది.

క. అండలము యెడమ మెడపై,
సందిడి శత్రుక్షయము, శత్రువుకంత,
బందెడమ భుజమురోగము,
చెందును కుడిభుజముజయము * శిఖనరసింహా

133

తా. ఓ శిఖనరసింహస్వామీ! బల్లి మెడపైని యెడమవైపున
బడిన పల్లకి నెక్కును సందిట పడునడల శత్రుక్షయము. కంతము
నకు యెడమవైపు పడినచో, రోగము. యెడమభుజముపండు పడి
నచో రోగము, కుడిభుజముపండు పడిన జయముకలుగును.

క. గొం తెముకపై న భయమగు,
* వింతిగ చొకపయిబడిన * ప్రేతిభయంబౌ,
పంతుముగ వెన్నుపయిబడ
చి తింపగ శత్రుభయము * శిఖనరసింహా.

134

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి గొం తెముకపై బడినచో
భయము చంకిపై బడినచో ప్రేతిభయ మగును. వెన్నుపై బడిన
యెడల శత్రుభయము.

క. వశాలందున బోబుట్టల,
కలసట, నపసవ్యభాహు * నటస్త్రీభోగం
బులు, తొమ్మునడుమ పడియు,
చెలువుగ నుజమునను శుభము శిఖనరసింహా.

135

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కడుపుమీదగల ముడు
కలందు పడినచో తోవ్వులువులకు కష్టము. ఎడమ భాహువునందు
బడిన స్త్రీసంభోగము. తొమ్మునకునడుమ పడినచో నీడ. తొమ్మున
పడిన శుభముకలుగును.

* ఈ పద్యము. 1, 2, 4, ప్రతులలోను లేదు.

వాపలిచెందును నందో.

యేవున గుడిచేటబట్ట * అప్పుడుగలుగున

కాపురము భాగ్యముబ్బను.

శ్రీపతి చను మొనలయందు * శిఖరసింహా.

137

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహస్వామీ! బల్లి ఎడమ స్తనమునందు పడిన యెడల ఈ తానము కుడి స్తనమునందు పడినయెడల వస్త్ర లాభము. చను మొనలందు పడిన భాగ్యప్రాప్తికలుగును.

క. నెన్నెముక పిశాచభయం,

* బెన్నగంగటి వస్త్రలాభ * మెంతయుకలుగున్,

పన్నుగ ద్రికమునబడినను,

చెన్నగు హయలాభముద్రు * శిఖరసింహా.

137

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి నెన్నెముకయందు పడినచో పిశాచభయము. కటిస్థలమునందు పడినచో వస్త్రలాభము. మూపుర మందుబడినచో అశ్వలాభము కలుగును.

క. పొట్టపయిబడిన భాగ్యము

పుట్టును కడుకష్టమెపుడు * పొక్కిటబడినన్,

గట్టిగసిరి, బో; కడుపున

చిత బళిగిరివిహార * శిఖరసింహా.

138

తా. ఓ అహోబలగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామీ! బల్లి పొట్టమీదఁ బడినచో భాగ్యము పొక్కిలియందు పడినచో కష్టము. కడుపుమీదఁబడినచో సంపదకలుగును.

* విశేషంశము అప్పుడు అనియన్నది. కావున యతి భంగము గలుగుటచే నవరించితిని.

— — — — — మనుజులొన లేదు.

క. మోచేతిపయిన, లోపల,

యోచన దుఃఖంబు, కుడిచి + యుక్తం బెడచుక,

మోచేతిపయిన లోపల,

శ్రీచతురా! యెడమకడను + శిఖనరసింహ. 139

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి కుడి, ఎడమ మోచేతుల పై భాగములందు పడినచో ఆలోచనయు, లోపలభాగములందుపడినచో దుఃఖమును కలుగును.

క. సిరులెడమ మూర చెయిపయి,

నరుదుగ కుడిమూరచేత + నవ్వుము, మణిక

ట్లరుగడ మీ చెయిదాపల,

సిరులలరును లాభమెపుడు + శిఖనరసింహ. 140

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి ఎడమచేతి మూరమీఁద పడినచో నవ్వుము. కుడిచేతుల మణికట్లయందు పడినచో నుపద. మీఁజేతికి ఎడమవైపునందు పడినచో భాగ్యము కలుగును.

క. వలపలమీఁచెయి పయిబడ,

నరుదున్ శత్రుక్షయంబు. + నరిచేతశుభం,

బులు, కిరతలమునఁ బడఁగా,

చెంపులు బలుసిరులు గలుగు + శిఖనరసింహ. 141

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి, కుడిమీఁజేతిపయిఁ బడినచో శత్రుహరణము. కుడి అరిచేతియందు పడిన శుభము. కిరతలమున పడినచో గంపదలు.

క. ఎడమయరచేత నిడుములు,

కడుగవ్వుము వ్రేళ్ళమీఁద + గ హలాభమగున్,

1 కుడివ్రేళ్ళనడుమ, గోళ్ళను,

చిడిముడి కుడిగోళ్ళు బడిన + శిఖనరసింహ. 142

1 కుడివ్రేళ్ళమీఁద కీర్తియు, చిటికెనపైఁబడిన హాని 1 కి.... ఒక్కప్రాతాపతిలో నిటు చెందు పంతులున్నవి. కడపం లో ప్రాసతప్పినది.

తా. ఓ సరసి: హస్వామీ! బల్లిపడమయర చేతబడినకష్టములు, వ్రేళ్ళమీఁద పడినచో అధిక కష్టములు. కుడివ్రేళ్ళయొక్క నడును భాగమును యెడను చేతిగోళ్ళయందు లాభము. కుడిచేతిగోళ్ళయందు చిక్కులు కలుగును.

క. బరి నెముకలఁ గుడినదుమున,

ధరఁ దన తోఁబుట్టులన్న † దమ్ములకీడుకా,

బరిప్రక్కఁ దల్లితండ్రికి,

జిరగండము లవి తలంప † శిథిలరసింహా.

143

తా. ఓ సరసిహస్వామీ! బల్లి ప్రక్క నెముకలందును, నడుమునకు కుడివ్రేపునందును పడినచో, అన్నదమ్ములకు చెరువు. ప్రక్క భాగమునందు పడినచో తలిదండ్రులకు గండము కలుగును.

క. ప్రక్కలిరుగడల భోజన,

మక్కట స్త్రీభోగమబ్బు † నలు గర్భమునన్,

నుక్కున నడిమధ్యంబునఁ,

జిక్కినఁ గార్యంబు నేయు † శిథిలరసింహా.

144

తా. ఓనరసిహస్వామీ! బల్లి రెండు ప్రక్కలందును బడిన యెడల స్త్రీభోగము. నడుముమధ్యమునందు పడినయెడల కార్యసిద్ధి కలుగును.

క. పిఱుందు నపగవ్యమున ముఖ

మరయంగ, వలపిఱుండమీఁద † యట లింగముపై

సిరులుల్లసిల్లు, బీజము

చెరుచును మరణాంతమగును † శిథిలరసింహా.

145

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడిపిఱుడయందు పడినచో
సుఖము. * ఎడమపిఱుడయందు లింగముమీఁదను పడి
నచో సంపదలు. బీజమునందుపడినచో కీడు, మరణము కలుగును.

క. ఆననమున మేల్కుడితొడ

నీనున మగబిడ్డ సచ్చు * నెంతయు పిఱుడన్

* వాసియులో తొడ లుభయము

* జేసును గంతానఫలము * శిఖనరసింహః 146

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి ఆననమునందు పడినయెడల
మేలు, కుడితొడయందుపడిన పుత్రసప్తము, పిఱుడయందు వాసియు
లోతొడయందుపడిన భయము, గంతానఫలము కలుగును.

క. తొడవెనుకను విషభయమగు

తొడముండట భోగసుఖము * దొరకొను, మఱియో

తొడపయిఁ బరసతి గమనము,

చెడుఁగేమియులేదు తలఁప * శిఖనరసింహః. 147

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి తొడవెనుకభాగమున పడి
నచో విషభయము, తొడముందుభాగమున బడినచో భోగసుఖము,
లోతొడపైఁ బడినచో పరస్త్రీగమనము కలుగును.

క. బలనాశము గజ్జలలో,

పలఁ దగ దాంపత్యముని * పౌరుషముకొనక,

వెలయున్ గొలీపతనము

చెలుగుననుచుఁ దెలియగలయు * శిఖనరసింహః 148

* విశేషాంశము = ఎడమపిఱుడను లింగముమీఁద వారిద్రవ్యమని శ్లోతిష
గ్రంథాంతరముగలవు.

* విశేషాంశములు = వాసరములు దొరుకనియును, అని ప్రాశస్త్యముతో
రెంటితో నున్నది.

* జేసును లాభంబటండ్రు. కి... అని ప్రాశస్త్యముతో నున్నది.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి బీజములక్రిందఁ బడినచో దొంగలనము, బీజములపయిని బడినచో స్వదేశత్యాగము, మోకాలియందు వాహనలాభము కలుగును.

నూచన 147, 148, 149 పద్యములు రెండు నాలుగుప్రతులలోనులేవు.

క. మోకాళ్ళగోడు, వలపల

కొనుశుభ, మెడమవట్టి † కాళ్ళను నెడమఁ

చీకాకు, పలుచు, వలపలఁ

శేకొన సౌఖ్యంబులొసంగు † శిఖనరసింహః.

140

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి కుడిమోకాలియందు పడినచో శేక, ఎడమమోకాలియందు పడినచో మేలు, ఎడమకాలియందుపడిన కష్టము, కుడికాలియందుపడిన శుభము కలుగును.

క. పిక్కకుడిమేలు, నడుమను

నొక్కొడ నశుభంబు, మడిమ † లొప్పగురెట్టిలో,

పెక్కుభయంబులు నుభయము,

చిక్కును మీఁగాళ్ళజయము † శిఖనరసింహః.

151

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి కుడిపిక్కయందుపడినశుభము ఎడమపిక్కయందుభయము. రెండుమడమలందుపడిన మంచిది. రెట్టలయందుపడిన భయము. రెండుమీఁగాళ్ళయందుపడిన జయము

క. లోగిరిగ నెడమఁ గప్పము,

బాగుగ వెలిగిరిగ నడుమ † బుధముకుడికిఁ,

శ్రీగలుగును వెలిగిరిగను † శిఖనరసింహః.

152

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి పాదమునకు లోభాగమున ఎడమవైపుబడినచో కష్టమును, వెలుపలిభాగమున మధ్యనుపడినచో కష్టమగును. లోభాగమున కుడివైపునపడినచో రోగమగును. వెలుపలిభాగమున కుడివైపు పడినచో ధనము కలుగును.

క. కుడిపదము వ్రేళ్ళధనమగుఁ,

గడువీడయు గ్రోళ్ళమీఁద, † కలహము, నడుమన్,

బడిగోళ్ళను యావ్రేళ్ళను

చెడిపోయిన ధనము వచ్చు † శిఖనరిసి హా. 153

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడికాలివ్రేళ్ళయందు పడిన
ధనలాభము, అగ్రోళ్ళమీఁదబడిన కలహము, అగ్రోళ్ళకు నడుమ
భాగమునందు పడినయెడల నష్టమైపోయినధనము తిరిగి లభించును.

క. పదమడుగున పై నెంబగుఁ

బదిలంపు ధనంబు నెడమ † పదమడుగున నౌ,

పదములఁజైనము లాభముఁ

జెడరకఁ దనుజూచుశుభము † శిఖనరిసింహా. 154

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి అరకాలియందు పడినప్రమా
ణము, ఎడమ అరికాలున ధనము పాదములందు పడిన మిక్కిలి
లాభము కలుగును.

క. సోకిన భయమగు బల్లియు,

ప్రాకటముగ నెదురుజూడ † భాగ్యము లొందునన్,

చేకొను శుభ మశుభంబులు,

శ్రీకరమగు గౌళిఫలము † శిఖనరిసింహా. 155

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి తాకిన యెడల భయము
ఎదురుగా చూచినచో భాగ్యము,

క. పాదపు సంధులరోగముఁ

1 పానుకొనుక మడిమవెనుకఁ † బడుచెఱసాలా

మోదము చెడురోగ బులు,

శ్రీదయితా! బల్లి పాటు † శిఖనరిసింహా. 156

తా. ఓ నరసింహస్వామీ ! బల్లి పాదములయొక్క సంతి
యందు రోగము మడిమలకు వెనుక భాగమందు పడిన కారాగార
ప్రాప్తి, రోమములందు పడినయెడల సంతోషహాని కలుగును.

క. తలనుండి దిగిన హానియు,

నిలపడముల నుండిపైకి * నెక్కినజయమా,

తలకొలిదిగిన శుభమాను,

చెలువుగ పై కెక్క శుభము * శిఖనరసింహ. 157

తా. ఓ నరసింహస్వామీ ! బల్లి తలనుండి క్రిందకు దిగినచో
హాని, పాదములనుండి పై కెక్కినచో జయము. తలనుండి దిగినవెడల
గాని తలనుండియే పై కెక్కినగాని శుభముకలుగును.

క. ఇలనివి సితపక్షుధలం,

1 బులు, బహుళమునందున ఫల * ములు విపరీతం

బులు, గను పొగుంగుచుండును,

చెలువుగ నిలలోన నెవుడు * శిఖనరసింహ. 158

తా. ఓ నరసింహస్వామీ ! ఈబల్లిపాటును గూర్చిపై పద్యము
లందు చెప్పిన ఫలములన్నియు శుక్లపక్షమును గుఱించి వ్రాయబడి
నవి, కృష్ణపక్షమందీ ఫలములు విపరీతముగా జరుగును.

క. ధరవష్ట్యప్తమి నమవన,

2 ధరణియు మఖపూర్వభాద్ర * భంబులనినభా

ధరణీజని వారంబుల,

సిరమగు విపరీతఫలము * శిఖనరసింహ. 159

1 పై 157 159 పద్యములు రెండు నాలుగు ప్రతులతోనులేవు. 2 ఈపద్య
ములందలి వివరము లేగ్రంథములందును ఉన్నట్లు గానబడవు కావున రెండు
పద్యములను గూర్చి ప్రాజ్ఞులే యూహించుకొ ప్రార్థన.

నూచన:—ప్రాతప్రతులలో ఇక్కడనుండి తొందపాటుగఁదూ, దానిలో
88 పద్యమునుండియే గళగు.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! షష్టి, అష్టమి, అమావాస్యలందును, భరణియు, మఖ. పూర్వాభాద్రాపదశ్రములందును, శని, ఆదివారములందును వైదిక జెప్పిన ఫలములకు విపరీతఫలము కలుగును.

సర్వ దర్శన శతము

మూచిన: ... ఈ సర్వశతమునకు ముందే అడుగుపాట్లు రెండు పాటులు ప్రకుఱింపవలెను

క. ఉరగము కురుగపు జగడము

ధర కలహము గలుగు నప్పుడు * లంబులు వుట్టున్

చెర చొకటి కాఱ భూపతి

సిరిచెడి తాజెడు నిజము * శిఖనరసింహా. 160

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! రెండు పాములు కలహించుచుండగా జూచినచో పొట్లాట కలుగును. అద్భుతములు వుట్టును. ఒకటి పారిపోవుచుండగా చూచినరాజు ధనహీనుడై తానభ్రష్టుడగును.

క. చచ్చిన పామును గనుగొనఁ

జచ్చినవార్తయును బుట్టు * సత్యము నాడన్

నచ్చుగ నతిపతి గనుగొన

చెచ్చెర బహుశుభము గలుగు * శిఖనరసింహా. 161

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చచ్చిన పామును చూచినచో చచ్చినవార్తను వినును. రెండు పాములు కలసి సంభోగించునపుడు చూచినచో శుభము కలుగును.

క. చెట్టు దిగు పాముఁ జూచిన

పట్టపురాజులకు వీడ, * ఫల మల్పులకున్

చెట్టెక్కడొరుకు శుభములు

చిట్టా బలగోవిందార * శిఖనరసింహా. 162

తా. ఓ చిట్టా బళ్ళగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామీ!
 పాము చెట్టుదిగుట కాజాలు చూచినచో దరిద్రులు
 చూచినచో సంపద కలుగును, చెట్టెక్కునపుడు చూచిన శుభములు
 కలుగును.

క. ఉరగ మిలుకేరి ధనపతి

* దరిద్రేనా పేదవాడు † ధనపతియగు, పా
 మురవడి నిలువేళఁ జూతిన

† సిరిచెడు నుభయులకు ధరను శిఖరసింహా. 163

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాము తనయింటిలో ప్రవేశించు
 దుండగా భాగ్యవంతుడు చూచిన దరిద్రుఁ డగును. దరిద్రుఁడు
 చూచిన భాగ్యవంతుఁడగును. పాము యింటినుండి బయటికి పోవుట
 చూచెనేని ఉభయులకు సంపదలు నశించును.

క. † పాముగు జాడ గనినపు

జేమంకను, వెనుక కడుగు † బెట్టుచు, జనియా
 పాముగుఁ గాల దుడిచియు

* శ్రీమరయుఁ బ్రయాణమయిన † శిఖరసింహా. 154

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము పోయిన జాట గనపడగానే
 వెనుకకు పుడుగు పెట్టుచు † జాటచు కాలితో తుడిచి ప్రయాణము
 జేసినచో శుభము కలుగును.

క. ఎడమదెగునుండి తోకయు

పడిగెత్తుక కుడికిఁ జనిన † బహుశుభమగు, నా
 పడిగెత్తిన మృష్టాన్నము

చెడులేకను కలుగుచుండు † శిఖరసింహా. 163

* దరిద్రేనా † సిరిచెడును భయంబు గలుగును. అని పాఠాంతరములు.

† పాముగు † శ్రీమరయుగ జనిన శుభము. అని పాఠాంతరములు.

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము ఎడమవైపున నుండి తోకను, పడగను యెత్తి కుడివైపునకు పోవుట చూచిన మిక్కిలి శుభము. పడగమాత్రమే ఎత్తిపోయిన మృష్టాన్నము లభించును.

క. తెరపునఁ జెడరక నుండిన

సిరశుభమాఁ దొలఁగెనేని † చెడుసిరి, కుడినుం

డురగము నడుమనుగనుగొని

సిరిచెడి రోగములఁబడును † శిఖనరసింహా,

166

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము దారిలో జెడరి పోకుండ యుండినచో శుభము. పారిపోయినచో సంపదలు పోవును. కుడినుండి పాము యెడమవైపునకు పోవుట నడుమను చూచినచో ధనము పోయి రోగములు గలుగును.

క. వలపలివెన సర్పమురా

ఫలమగుఁ దలఁచిన తెలుపు † పడిగాడించన్

ఇలునేలు నట్టి దొంగయగు

చెలువగు శుభశికునమంద్రు † శిఖనరసింహా,

167

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము కుడివైపునుండి వచ్చిన యెడల తెలచిన తెలుపులు కలుగును. పడగ నాడించినచో రాజభోగము కలుగును.

క. ఎడమదెన పాముగనుగొని

నడచినఁజెడు, తిరిగిచనిన † నయముగ మూర్ఖం

బడదుచు బోయిన నరుడిలఁ

జెడిపోవుట సిద్ధమంద్రు † శిఖనరసింహా

168

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పామును తనకు యెడమవైపున జూచి నడచిన యెడల కార్యము చెడును. వెనుకకు తిరిగిపోయినచో మంచిదేకాని, అట్లే ప్రయాణముచేసినచో చెడిపోవును.

క. పడినానినున్న పాము.

కడుపున పైజేసి పొరిలఁ గాగని, నూనా
మడ్డియైన నీరుగ మేలగు.

తెడివచ్చును తిరుగకున్న శిఖనరసింహ. 169

తా. ఓనరసింహస్వామీ! మార్గమధ్య మందున్న పాము కడు
పున పైగా జేసి పొరిలఁగా చూచినచో, ఆ ప్రయాణము నూనామ
డ్డినను తిరిగి, నూనవలయును. లేని యెడల కీడుకలుగును.

క. కని నప్పుడె పడగెత్తిన

ఘనముగఁ బ్రతుకుదురు శుభము శిఖ్యామగున్
ధనపతు లగుదురు పేదలు

నినయో బలగిం విహార శిఖనరసింహ. 170

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము తనను చూచి పడగెత్తి
పడినచో శుభము, శిఖ్యామము సిద్ధించును. పేదవారు ధనపతు
లగుదురు.

క. పుట్టపయి నర్ప మెక్కిన,

పట్టుగధనమబ్బు, జయము బహు పేదలకున్
గట్టిగఁ జెడు పుష్పన్నుడు

దిబ్బ బలగింకిహార శిఖనరసింహ. 171

తా. ఓ అహోబల పర్వతమందు విహరించేనరసింహస్వామీ!
పాము పుట్టపై కెక్కుచుండగాఁ జూచిన యెడల దరిద్రుఁడు ధనికు
డగును. ధనికుఁడు దరిద్రుఁడగును.

క. చేను నుడిలోటనుండియు

నానగ పడిగెత్తియాడ శాఫలమలరున్
వానిగని పాపవాఁడా

చేనిఫలమునినగ లేకు శిఖనరసింహ. 172

తా. ఓ నరసింహస్వామి! రైతు చేనుదగ్గఱకు గాని, మడి దగ్గఱకుగాని పోయినపు డచట పాము పడగ విప్పి ఆడుచుండినచో అవి బాగుగా ఫలించును. అది రైతును నూచి పారిపోయినచో అందులో పండిన పంట రైతు అనుభవింపడు.

క. విత్తనము పిత్తబోయిన

సత్తుగ పడగెత్తి యాడు * సర్పము గంఠి

మొత్తిముగఁ బండు ధాన్యము

చిత్తము రంజిల్లఁజేయు * శిఖనరసింహ.

178

తా. ఓ నరసింహస్వామి! విత్తనములు చల్లబోవునపుడు పాము పడగెత్తి యాడుట చూచినచో సమృద్ధిగా పండి రైతునకు సంబోధము కల్గించును.

క. పురిమొగసాలను సర్పము

* చొరఁబడఁ బురజనుల కమరు * సుఖమును బురమున

బయవడి నిలిచినఁ బ్రజలకు

సిరిచెడి రాజాజ్ఞ గలుగు * శిఖనరసింహ.

179

తా. ఓ నరసింహస్వామి! పురముమొగసాలయందు (పురము వాకిటిచానగి) పాము ప్రవేశించుటఁజూచెనేని పురజనులకు సుఖము. పురమొగసాలయందు నిలిచినచో ధనరాశినయి ప్రజలకు రాజాజ్ఞ గలుగును.

* వావిళ్ళవారి ప్రతియం దీక్షించివిధముగా నున్నది.

క. పురి మొగసాలను సర్పము, చొరఁబడుటను గాంచెనేని * కుధములు చొరగన్

పరికింపఁ జరిగిన కార్యము, స్థిరముగ నాపదలఁ జేయు * శిఖనరసింహ.

ఈపద్యమునందలిభావము వ్యతిరేకముగానున్నది కావున ప్రాప్తబలహీనము భావనకలదు.

క. పాము నొకపాము మ్రింగిన
 పాముకూపడి ప్రజలు నశి ను * తాడులునుగ్ర
 గ్రామణ్యముఁ జేసిన ధర,
 డేమంటులు తప్పి చెడును * శిఖనరసింహ*. 175

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పామును ఇంకొకపాము మ్రింగుట
 నుఁ జూచెనేని కలుపు వచ్చును.

క. పురమును జొర మొగసాలను,
 యురగధ్వని కుడిని మేలు * నొప్పుగు శుభమున్
 దరిదప్పి యెడమ వినఁబడు
 డేమంటులు వినినపాడు శిఖనరసింహ*. 176

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పురము ప్రవేశించునపుడు మొగ
 సాలయందు కుడివైపున పాముయొక్క కూత వినినచో శుభము.
 ఎడమవైపున వినినచో కీడు.

క. ఉరగధ్వని విని పురము
 జొరవచ్చును, వెలుపలైన * మొగసాలన్,
 నెర్పైనముఁ బోరాడఁట,
 * సిరివరదా * యడుగుడైన * శిఖనరసింహ*. 177

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బయటనుండి వచ్చుడివారు పాము
 కూతవిని పురిని ప్రవేశించవచ్చును. పురినుండి వెళ్ళేటప్పుడు మొగ
 సాలయందు పాముకూత వినబడినచో ప్రయాణము మానవలయును

క. పామును, పామన శుభమగు
 * బామట పడగెత్తజూడ * బహుశుభమగుచు,
 పాముతనుఁ జూడఁగనుగొన,
 డిమూతపు గడ్డమగును * శిఖనరసింహ*. 178

* విశే. — సిరివరదా! * యడిగసని, యడిగడైన పాతాంతరములు.

* పామును (ట) పడిగెత్తజూడ * బహుశుభము, పాతాంతరము.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ ! ప్రయాణముగు నపుడెవ్వరేని
“పాముపా”మని అరచినచో శుభముగను, పాము పడగెత్తియుండ
తానుజూచినచో మిక్కిలి మేలు, అపాము తనను చూచుట తాను
జూచెనేని వర్ష భయము కలుగును.

క. వలపలిదెగు సర్పము గన

తలనెత్తినఁ జుట్టఁబడినఁ • దగఁబచ్చని చె

ట్టులనెక్కిన సామ్రాజ్యము

జలవల దొరశుభములొసఁగు • శిఖనరసింహః.

179

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము తన కడినైపున కనబడినను
పడగ నెత్తినను, చుట్ట చుట్టుకొనియున్నను, పచ్చని చెట్లెక్కినను,
రాజభోగములు కలుగును,

పిల్లి శ కు న ము

పిల్లి శకునము మూడు ప్రతులొన లేదు.

క. శకునముల జూడ వలసిన

సకల క్రియలందుఁ బల్లి • శకునఁబులఁ జూ

డక చేసినఁ జెడు కార్యము

చికిలీ కత్తి నఱుకగును • శిఖనరసింహః.

180

తా. ఓనరసింహస్వామీ ! సకలక్రియలందును శకునములఁ
జూడవలసినచో పిల్లి శకునము ముఖ్యము, చూడకుండగ చేసినవిడల
తుడిచిన కత్తి తెగినట్లుగా పనులు చెడిపోవును.

క. అడ్డముగ పిల్లి వచ్చిన

నడ్డగు కార్యంబులెల్ల • నపసవ్యముగా

బిడ్డవలె చుట్టఁదిరిగిన

చెడ్డగు కార్యంబులెల్ల • శిఖనరసింహః.

181

తా. ఓనరసింహస్వామి! పిల్లి అడ్డముగా వచ్చినచో
కార్యముల్నయు చెడిపోవును, అపగవ్యముగా పిల్లి తన చుట్టు తిరిగి
నచో కార్యహానియగును.

క. చనుచుఁ బ్రదక్షిణముగఁ జ

ట్టినఁ గొంచెపు జెఱుపుగలుగు, † శీకొని కాట్లా

డిన కలహంబొనగూడును,

దినయోబళిగిరి విహార † శిఖనరసింహ.

182

తా. ఓనరసింహస్వామి! పిల్లి వెళ్ళుచు తనచుట్టు ప్రదక్షిణ
ముగా తిరిగినయెడల స్వల్పనష్టము. పిల్లులు శీకొని కాట్లాడుచున్న
యెడల కలహముకలుగును.

క. మూషకమును కరుచుక, సు

హోషంబున నెదురుపడిన † తోడనె శత్రులో

శోషించి యోడిపోదురు.

శేషభణిశ్వర శయాన † శిఖనరసింహ.

183

తా. ఓపన్నగళయనా! నరసింహస్వామి! పిల్లియెలుకను
నోటగరిచుకొని సంహోషమాహో నెదురుగా వచ్చినచో శత్రువులు
నశించి పోదురు.

క. పోరుపనులందు నడుమను

దూకిన నా ఒచలు జెడును † హోడనె నాయూ

కార్యములు నిలుపవలయును

శ్రీర సరిత్పతిశయాన; † శిఖనరసింహ.

184

తా. ఓసాల్కడలిశయనా! నరసింహస్వామి! తొందరగా
పనులుచేయుచుండగా పిల్లి మధ్యలో చొరబడినచో ఆకార్యములు
నెడును. కావున వెంటనే ఆపవలయును.

క. ఓతువు మైధునమును కన

చేతికి వచ్చెడుధనంబు † చేరదు స్త్రీపుం

జాతుల పిలుపులు వినబడ

చేతిముచెడు పయన మొడిపు † శిఖనరసింహా. 185

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పిల్లి సుఖోగించునపుడు చూచి సచో ధన నష్టము, అడ పిల్లి మగపిల్లి వీట్ల పిలుపులు వినబడిన యెడల మానవ స్వేచ్ఛము కలుగును. ప్రయాణము కలుగును.

క. మోరక గడిగిన బంధులు

కోరిక జనుదె శ్రు; మఱియు † గుక్కలభీతిన్

పేరెంబిడ పరిభీతియు

చేరున్ పయనంబునందు † శిఖనరసింహా. 186

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పిల్లి తన మూతిని స్వల్పభోగి యగు కొను నెడల బంధువులు వస్తారు గుక్కలను చూచి భయముచే పరుగెత్తినచో శత్రుభయము ప్రయాణమునందు కలుగును.

క. ఎలుకలకు వెఱచి పాటిన

కలుగుకో విఘ్నములకడ్డు † కనిన పిసుపులకే

బిలుచుక వచ్చిన విఘ్నము,

శిలశాసన మగుచునుండు † శిఖనరసింహా. 187

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పిల్లి యెలుకలకు భయపడి పారి పోయినచో విఘ్నములు హరించును. తన పిల్లలను తీసుకొని వచ్చిన యెడల విఘ్నములు కలుగును. ఇది నిశ్చయము,

క. శీలిత బయనం బగునపు

జాలయపుంగుమ్మమందు † నటనైదురై నక

వాలాయ మింటఁ బెరిగిన

చీలికి నోషంబులేదు † శిఖనరసింహా. 188

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణ సమయమునందు పెంపుడు పిల్లి గుమ్మము ముందర కనబడినచో దోషములేదు.

క. పిల్లల నోటం గలుచుక

వెళ్లిన స్థల దలనమగును † పిల్లికిభయమునో

మెల్లగ దాగుటగన విల

సిలును కార్య సఫలంబు † శిఖనరసింహ.

189

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పిల్లి తన పిల్లలను నోట కరుచుకొని పోవునెడల స్థానభ్రష్టుమగును. తనను చూచి భయపడిదాగుకొన్నచో కార్యము సిద్ధించును.

క. ఆరోగ్యము కక్కినచో

ప్రేరిమి మల మూత్రములను † విడిచినరోగం

జానూధి సంభవించును

క్షీర సరిత్పతియూన † శిఖనరసింహ

190

తా. ఓ పాలకూడలిశయనా! నరసింహస్వామీ! పిల్లి కక్కుట చూచినచో ఆరోగ్యము, మలమూత్రములను విడుచుట చూచినచో రోగము కలుగును.

కు క్కు † శి కు న కా

(ఇది శి కు న కా శి ప్రతులలో లేదు.)

క. కుక్కుకుడికాల దన కుడి

బ్రక్కన్ యేయంగమైన † బరుకుచు వెళ్ళె

గ్రక్కన గన పయినంబుల

చిక్కును లాభంబుజయము శిఖనరసింహ.

191

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణ సమయమునందుకుక్కుకుడికాలితో తనకుడి వైపున యేయంగమునైన గాని బరుకుచు పోయినచో మిక్కిలి లాభము కలుగును.

క. మఱియు నమేధ్యం బైనను

బురదైననుఁ బూసికొని చె + వ్రలు జాడించన్

ధరిపయనంబులఁ జూచిన

సిరముగ మృత్యు భయమగును + శిఖనరసింహః. 192

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణ సమయమునందు కుక్కలమేధ్యమునుగాని బురదనుగాని పూసికొని చెవులు జాడించుచు, కనబడినచో మృత్యు భయము కలుగును.

క. గ్రామాధి పతింటి మొగన్

సిమముతో నుడయమందు + నిత్యముకుక్కల్

జొమనుచు మొరగ బదిలై

సీమ న్నడఁబాసిపోవు + శిఖనరసింహః. 193

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రతిదినమును ఉడయ కాలమునందు కుక్కలు గ్రామాధికారి యింటివైపు మొదముపెట్టి అరచుచుండిన యెడల ఆతి మధ్యోగము బదిలీయై ఆ దేశము వదిలిపోవును.

క. గ్రామపు టాగ్నేయ దిశను

దీమసమున రెండు మూఁడు దిసముల్ భానున్

ఆముకొని చూచి మొరిగిన

సీమన్ జోరాగ్ని భయము + శిఖనరసింహః. 194

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు గ్రామమునకు ఆగ్నేయ దిక్కున నూర్చుని చూచును. రెండు మూఁడు దిసములు మొరిగినచో చోరాగ్ని భయము కలుగును.

క. ఆలాగే మధ్యాహ్నము

వాలాయము మొరిగెనేని + పడుమృత్యువుచే

నాలాగ పరాహ్నుంబున,

శీలంబుగ మొరుగ కలత + శిఖనరసింహః.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! అదే ప్రకారము మధ్యాహ్నము నందు మొదలుగునేనిమృత్యుభయము అపరాధా కాలమునందు మొరిగె నేని కలహము కలుగున . వై ఫలములు గ్రామమునకు చేల్లును.

క. సం దెక డ నినుని కిభిముఖ

మొందుచు శునకంబు నేడ్వ + నొనగుడును కా

పుండనములు బహు నప్తము

చెందెడ రనయంబు నిజము + శిఖనరసింహా.

196

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు సాయంకాలము నందు సూర్యాభి ముఖములై ఏడ్చినచో కాపులకు కీడుకలుగును.

క. సం దెక డ నిన్నిదిశ, నా

క్ర. దనములు చేయుచున్న + గ్రామంబునకున్

అందరగ్ దొంగ లొత్తురు

చిందను దర్శన ధూరణ + శిఖనరసింహా.

197

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సాయంకాలము నందు కుక్కలు ఆగ్నేయ దిక్కునుచూచుచు యేడ్చినచో ఆగ్రామమునకు కొలది రోజులలో దొంగలు వత్తురు.

క. ఏ యింటి ముందు కుక్కలు

పాయక తలవంచి నేల + బలుకుచు నేడ్వన్

ఆ యింటి బిడ్డలకు మృతి

చేయున్ తప్ప దిది, + నిజంబు + శిఖనరసింహా.

198

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు యింటి ముందు తలవంచి నేల బలుకుచు నేడ్చినచో ఆ యింటి బిడ్డలకు మృత్యువు గలుగును.

క. ఏ వీధిలోనఁ గుక్కలు,

ఆ వని శోకింప నెన్ని † దహములలోనన్

పోవును పీనుఁ గొక్కటి

సేవక సేవధి రమేళ † శిఖనరశింహః.

199

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు యే వీధిలోగాని “ఆవని”
యేడ్చినచో; వారం రోజులలో ఆవీధియందొక మరణము జరుగును.

క. మిన్నుఁగని కుక్క లేడ్చిన,

పన్నుగ వర్షంబు, నింటి † పై నేడ్చిన, లో

నున్న మనుజులకు భయమగు

చిన్నా బళగిరివిహార † శిఖనరసింహః.

200

తా. ఓలహాబళగిరి యందు విహరించే నరసింహస్వామీ! |
కుక్కలు ఆకాశము చూచి యేడ్చినచో వర్షము కురియును. ఇంటిపై
నేక్కి యేడ్చినచో ఆ యింటిలోని మనుష్యులకు భయము కలుగును

క. గోవురము పైన నేడ్చినఁ

బ్రాహ్మచర గ్రామమందు † బహురోగంబుల్

గోపృథివి యందు నేడ్చినఁ

శ్రీపతి పశుహాని యగుచు † శిఖనరశింహః.

201

తా. ఓ లక్ష్మీనృసింహస్వామీ! కుక్కలు గోవురము మీఁద
నేక్కి యేడ్చినచో నాగ్రామమునందనేకరోగములు కలుగును. పశు
వుల సంఘంచు స్థలమునందేడ్చినచో పశువులకు కీడుకలుగును.

క. మిద్దెల వాముల గూర్చొని

రద్దిగ నేడ్చినను వాన † రయమున పచ్చుకో

వద్దనుచు మొత్తుకున్నను

సిద్దము వర్షంబు కురియు † శిఖనరసింహః.

202

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు మిద్దెలమీదనువాముల
మీదను కూర్చుండి యేడ్చినచో ఎక్కవ వర్షము కురియును.

క. ఎద్దడిని కుక్కలఱచుచు,

పెద్దగఁ గ్రుంకు లిడి తలలు † విడలించినచో.

పద్మగ వానలు కురియును,

సిద్ధము పదిరెండో దినము † శిఖనరసింహో. 203

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు ఎద్దడిగానున్న కాలమం
దు అఱచుచు నీళ్ళయందు మునిగి తలలు విడలించినచో వర్షము 12
దినములలో కురియును.

క. కాటి వరకూరి నుండియు,

పాటిగ శువకంబు లేడ్చి † పరుగెత్తినచో;

మేటయిన గొప్పమనిషికి

చేటగు మరణంబుఁ జెందు † శిఖనరసింహో. 204

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు గ్రామమునుండి యేడ్చు
చు శ్మశానము వరకు పరుగెత్తినది గ్రామములో పెద్దమనిషికి కీడు
గలిగి మరణి చును.

క. వాకిటపై తలమోపుచు

తోకను వీధికిని జాచి † తోస్తోనేడ్చు

వీకమెయి నింటివారికి

చేకొను రోగములు, మిగుల † శిఖనరసింహో. 205

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కయింటి వాకిలిమీద తల
మోపి తోక వీధిలోనికి చాచి వెంటవెంటనే యేడ్చినచో యింటి
లోని వారికి రోగము కలును.

క. వ్రాలి తలఁగడపపై నిడి

వాలం బింట్లోకి జాచి † వాగిన నిలు యి

ల్లాలు రహస్థితి మిండల

శీలముకల్పదై చరించు † శిఖనరసింహా.

206

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్క తనతలను గడపమీదబెట్టి తోకను యింటిలోనికి చాచి యేడ్చుచుండేనేని ఆయింటి యిల్లాలు చెడుగుణముగలపై యుండునని తెలియవచ్చును.

క. గోడను గోళ్ళను కుక్కలు

తీడును పెకలించి యేడ్చి † తేదొంగలచే

గోడకు కన్నము బడి మఱి

చేడలసొమ్ములు తొలంగు శిఖనరసింహా.

207

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు గోళ్ళతో గోడను గోకుచు పెకలించుచు యేడ్చినచో గోడకు కన్నము బడి స్త్రీల సొమ్ములు పోవును.

క. చాకుడు కుక్కొక కంటితో

శోకించుచు కూడుదినక † సొరుగుచునుండన్

లోలోత్తిర గుఱుడైనను

చేకొను శోకంబు మిగుల † శిఖనరసింహా.

208

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పెంపుడుకుక్క ఒకకంటితో నీరు గార్చుచు అన్నము తినక దుఃఖించుచున్నయెడల అయజమానిగొప్ప వాడైనను దుఃఖము పాలగును.

క. ఎడమటిమోకాల్ మూర్కొన

కడు ధనలాభంబు, కుడిని † కాంతలకలహల్

కుడితొడ మూర్కొన శుభమగు

చెడు గడమను కలహమగును † శిఖనరసింహా.

209

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్క ఎడను మోకాలు మూచూచినచో ధనలాభము, కుడిమోకాలు మూచూచినచో స్త్రీ కలహము, కుడితొడను మూచూచినచో శుభము, ఎడమతొడనుమూచూచినచో కీడు కలుగును.

క. పయనమగువారి కాలిన్

కుయి కుయి యని మూర్కొనంగ † కొనసాగదు నా

పయనం బెవ్వారికి భవి

చెయిజారును చేతినుడ్లు † శిఖనరసింహా. 210

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రమాణమై బెళ్ళవారి కాలిని కుక్క “కుయికుయి” అని యరచుచు మూర్కొనినచో, ఆప్రమాణము కొనసాగదు చేతియందున్న ధనముపోవును.

క. ఊకారంబున మొటిగిన

ప్రాకటముగ స్థితిది † ప్రక్కను యెడమన్,

ఐకారంబున మేలగు

చేకొను “ఔ”వనగ తప్ప † శిఖనరసింహా. 211

తా. ఓ నరసింహ! కుక్క “ఊ” అని యెడమప్రక్కయందు మొటిగినచో ధనలాభము, “ఐ” అని మొటిగినను మేలే, “ఔ” అని మొటిగినచో కీడు.

క. కాలికి నడ్డంబై తన

వాలము రుద్దుచును వెనుక † వైపున మొటుంగ

లీలగ సొమ్మును దొంగకు

శీలతచూపుటకు పిలుపు శిఖనరసింహా. 212

తా. ఓనరసింహస్వామీ! కుక్క కాలికి నడ్డముగావచ్చితోక రుద్దుచు వెనుకవైపున మొరుగునడల ధనము దొంగలపాలగును.

క. గట్టిగ నేడ్చుచు కూలెలు

బెట్టుచు పరుగెత్త దాని † వెంటనే జనినన్,

తట్టున హేతువు జెలుసును

చిట్ట బళిగిరివిహార † శిఖనరసింహ.

213

తా. ఓలహోబలగిరి యందు విహరించే నరసింహస్వామీ!

కుక్క గట్టిగ నేడ్చుచు కూయుచు పరుగెత్తుచున్నచో దాని వెంటనే వెళ్ళినచో కారణము తెలియును.

క. పరువున బడుకొని యేడ్చిన

పరువు పయిన్ బండువారు † వ్యాధిగ్రస్తుల్

చిటుతలకు పాలు గుడిపిన

సిరిముగ సంసారవృద్ధి † శిఖనరసింహ.

214

తా. ఓనరసింహస్వామీ! కుక్క పరువుమీద బండుకొని యేడ్చినచో ఆపరువుమీద పరుండు వారికి రోగము వచ్చును. తన పిల్లలకు పాలు యిచ్చినచో సంసారవృద్ధియగును.

క. శ్వాస సురతంబుఁ గనుగొన

నూనుగ మరుగాడు పయన † మగుమనుటసుమీ!

ఆనాఁడ పయన నూపుము

శ్రీనిలయా! తెలియవలయు † శిఖనరసింహ.

215

తా. ఓ లక్ష్మీకరమైన నరసింహస్వామీ! వ్రతాఃసమయమున కుక్కలు సురతమును చూచిన యెడల ఆనాడు వ్రయాణమూపి, మరుదినంబున పోవలయును.

క. లొంగుల హీనశునకము

నుంగన కీడగును నలుపు † నుంగను కుక్కనీ

చెంగట గన పని సఫలము

చెంగించును కుంటికుక్క † శిఖనరసింహ.

216

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమందు తోకలేని కుక్కను చూచిన కీడు, నల్లకుక్కను చూచిన శుభము, కంటి కుక్కను చూచిన అపజయము కలుగును.

న క్క ల శ కు న ము

(నక్కల శకునము కి ప్రతులలోనులేదు)

క. నక్కను శునకము కఱచుట,

గ్రక్కునఁజూచినను శుభము † కలుగును, నక్కల్

చక్కఁగఁ గూయుటఁ జూచిన

చిక్కును డేమంటు ధనము † శిఖనగసింహా. 217

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమున నక్కను కుక్కకఱచుచుండఁగా చూచిన యెడల శుభము నక్కలు కూయు చున్నయెడల ధనలాభము డేమము గలుగును.

క. వాటమగు కాటి కొరవిని

నోటం గఱచుకొని యెదుట † నుం గనపడినన్

గాటమగు దుఃఖ మశుభము

చేయును కలిగించునప్రమ † శిఖనరసింహా. 218

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమున నక్కకాటి లోని కొరకంచు నోటకఱచుకొని యెదురుగా గనఁబడినచో దుఃఖము కలుగును.

క. ఘోటకముల మఱిపశువుల

కూటు వలాబంబుకముల † తెలువినుచున్

దాటి మల మూత్రములనిడ

చేటుగలుగు వానికెప్పుడు † శిఖనరసింహా. 219

తా ఓ నరసింహస్వామీ ! గుట్టములుగాని ఆవులుగాని
నక్కల కూతలుగని గొతులవైచి మలమూత్రములను విడిచినచో
వానికి కీడుకలుగును.

క. “హూహూ! టాటా!” యనునవ

హాహా శ్రేయఃబుశిశిర + మందల, సత్యం

“జోహో యీహీ!” యనినను

శ్రీహృద్విల్లభ విపత్తు + శిఖనరసింహా.

220

తా. ఓలక్ష్మీమనోవల్లభా! నరసింహస్వామీ! నక్కలు శిశిర
ఋతువునందు “హూహూ! టాటా! హాహా” యని కూయునెడల
శ్రేయస్సుకలుగును. “జోహో! యీహీ!” అని కూయునెడల కీడు
కలుగును.

క. “టట్టా” యని కూసినచో,

పట్టుక నధికులమ జూబ + వ్యాఘ్రాదులకున్

గట్ట పిలువంచుఁ డెలుపుట

చిట్టాబళిగిరివిహార + శిఖనరసింహా.

221

తా. ఓ అహోబలగిరి యందు విహరించే నరసింహస్వామీ!
ప్రయాణసమయమై పోవువారికి, “టట్టా” అని కూయు నక్కకూత
వినబడినచో, తాను వ్యాఘ్రాది ముష్టమ్ముగముల బాధని, లోనగు
నని గ్రహించవలెను.

క. “ఊలో! కీలో! కూలో!

నాలో! లోలో!” యటంచు + నక్కలుకూయున్

సాలెములు కాలిపోవును

శ్రీలలా హృద్విహార + శిఖనరసింహా.

222

తా. ఓలక్ష్మీమనోవిహార నరసింహస్వామీ! నక్కలు
“ఊలో! కీలో! నాలో! లోలో!” అని కూసినచో గ్రామములకు అగ్ని
భయము కలుగును.

గ రు త్కం తు ని శ కు న ము

(ఈ గరుత్మంతుని శకునమునకు ముందు పాలపక్షి శకునము కొన్ని ప్రతులలో గలదు.)

క. కట్టిన బహుకష్టములగుఁ

జాట్టిన శుభఫలములబ్బు * సూటిగఁదీర్చన్

పెట్టిన బంగరు పంటగుఁ

చ్చి బళిగిరి విహార * శిఖనరసింహ*.

223

విశేషాంశములు=కట్టుట అనఁగా=ఎడమనుండి కుడివైపునకు పోవుట, చుట్టుట అనఁగా = ప్రదక్షిణముగా తిరుగుట, తీర్చుట అనఁగా=కుడినుండి యెడమవైపునకు పోవుట.

తా. ఓనరసింహస్వామి! గరుత్మంతుఁడు ప్రయాణసమయములందు కట్టినచో కష్టములు కలుగును.

క. కామించి మేతఁ గలుచుక

* స్వామి! కృష్ణాయటన్న * సకలంబునకున్

శ్రీమంతమైన శుభముగు,

* క్షేమంబున క్షేమకారి * శిఖనరసింహ*.

224

తా. ఓనరసింహస్వామి! గరుత్మంతుఁడు మేతను నోటిలో పెట్టుకొని “కృష్ణా!” అని అరిచినచో సకల శుభములు కలిగి విశేష సౌఖ్యములు కలుగును.

క. ఏదిక్కునకుండవిలిన

2 వాదిక్కున శుభఫలంబు * లందును సిరుల,

దే దిక్కుగనుగొననిను

శ్రీదంబుతా! శుభములబ్బు శిఖనరసింహ*.

225

* స్వామిని కేర్పొనిన తిరుప్ప అని కి ప్రాత ప్రతులలోగలదు. * శ్రీమానిని హృద్విహార, 2: అని వాచిక్కవారిదానిలో గలదు.

1 వాదిక్కున 2 రణానితను బంధము సిరులం-అని 2 ప్రతులలో యున్నది.

[illegible]

తా. ఓలక్ష్మీస్వామీ! ఏవైపున గరుత్మంతుడు తనకు
కనబడునో అదిక్కునందు శుభములు కలుగును. సంపదలుసిద్ధించును

క. నల్లయు పాలయు గరుడుడు

నల్లలితము నక్కకుక్క † సరినిరుగడలం

* దెల్లమును వెనుకఁ గనుఁగొనఁ

జెల్లును పైలో క్యవదవి † శిఖనరసింహా. 226

తా. ఓనరసింహస్వామీ! నల్లయు, పాలపిట్టయు, గరుత్మం
తుడు, కుక్క, నక్క ఇవి రెండువైపుల వెనుక నుండినచో గొప్ప
పదవి లభించును.

క. ధారుణి పాలయు గరుడుడు

కోరిక కుడినుండి యెడమ † కుం బోయినచో

తీర్చు కడికిన్ బోయిన

శ్రీరామా కట్టుటండ్రు † శిఖనరసింహా. 227

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్టయు గరుడపక్షియు కుడి
నుండి యెడమవైపునకు పోయినచో తీర్చుటనియర్థము. ఎడమనుండి
కుడివైపునకు పోయినచో కట్టుటని యర్థము.

క. కొండఱకు దీర్చు శుభముగు

కొండఱకున్ గట్టు శుభము † † గూర్చును మఱియున్

కొండఱకు దర్శనంబే

చెందించును శుభఫలంబు † శిఖనరసింహా. 228

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కొండఱకు తీర్చుటయు మఱికొం
డఱకు కట్టుటయు మఱికొండఱకుదర్శనమును శుభములుకలిగించును.

* దెల్లముగ వెనుక నుండిన, అని వావిళ్ళవారి ప్రతిలో వచ్చినది,
మాచన—227, 228, 229 280 సంబంధముల పద్యములు 8 ప్రతులలోను లేవు
† గలిగించు మఱిన్ అనియున్నది, యతి తప్పటచే సరించిని,

క. నగులకు ప్రశ్నోదయము ని

ప్రథమేల్కొని కనులు దెరువఁ ♦ దోడ్తో గరుడుం
దురవడి దర్శనమిచ్చిన

చిర శుభమాయువు జయంబు - శిఖనరసింహా. 229

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మనుష్యులకు ప్రతినిత్యము ఉదయకాలమునందు నిద్రమేల్కొని చూచుటతోడనే గరుడుడు కనబడినచో శుభజయము, ఆయువు, జయము కలుగును.

క. నీరా కరముల చెంగట

గారుడ శకునంబు ఫలము ♦ సాదెవ్వేళన్

నీరాభావంబగు దిశ

శ్రీరమణా! కలుగు శుభము ♦ శిఖనరసింహా. 280

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! గరుడుని శకునము నీటిపట్టులందు ఫలముగాను, నీళ్ళులేని తావులందు శుభము కలుగును.

పా • పిట్ట శ కు న ము

(ఇది మాడుప్రతులలో గరుడు శకునమునకు ముందున్నది.)

* క. పప్పన్నము పైమాటయు

తిప్పక పది లాభమొదవు ♦ ధర మనుజులకున్

యొప్పైన పాలశకునము

చెప్పగవలెనా! ఫలంబు ♦ శిఖనరసింహా. 281

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణ సమయములందు పాలపిట్ట కనబడినచో మృష్టాన్నభోజనము కలుగును.

క. సురుపత్ని బహుతేటగు,

నరయఁగ నయ్యగ్నియందు † నతికష్టమగున్,

ధర సామ్రాజ్యము శుభములు,

సిరులలరును, యమునిమీఁద † శిఖనరసింహః. 282

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట తూర్పునఁ గనబడినచో చెఱుపు. ఆగ్నేయదిశఁ గనబడినచో మిక్కిలి కష్టము. దక్షిణదిశ యందు కనబడినచో రాజ్యసుఖము కలుగును.

క. నైర్వతిని వాహనంబగు.

కోరిన లక్ష్మీకరంబ † గున్ వరుణునిపై,

చారుతిర క్షిత్తి శుభములు,

చేరును వాయువ్యమూల † శిఖనరసింహః. 283

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట నైర్వతిదిశను, కనబడినచో వాహనములు. పచ్చిమదిశను కనబడినచో సంపద సత్కీర్తి, వాయువ్యదిశను కనబడినచో గొప్పకీర్తి శుభములు కలుగును.

క. ధన పత్నిపై మరణంబగు,

ఘనమగు నీశాన్యమూలఁ † గడుదుఃఖమగున్,

కనుపాల పక్షిశకునము,

చినయోబళగిరి విహార † శిఖనరసింహః. 284

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట ఉత్తరపు దిక్కునందు కనబడినచో మరణము. ఈశాన్యదిక్కునందు కనబడినచో మిక్కిలి కష్టము లగును.

క. వలపలనుండిన నెమ్మది,

వలపల నుండెడమజనిన † వలనగు శుభముల్

నెలనడుమనుఁ గనలాభము,

చెఱు పెడలును కుడిని జనిన † శిఖనరసింహః, 285

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట కుడివైపున నుండినచో
మంచిది, కుడినుండియెడమకుఁ బోయినచో శుభము, నెల నడుమను
చూచిన లాభము, ఎడమనుండి కుడివైపునకుఁ బోయిన కీడుకలుగును.

క. తన ముంగలఁ గనలాభము,
తనవెనుకనుఁ గనినకీడు † తప్పదు జనులను,
ఘన పాలశకున మందురు,
చినయోబళిగిరివిహార † శిఖనరసింహ

286

తా. ఓ చినయోబళిగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామీ!
పాలపిట్టను తనముందు చూచిన లాభము, తనవెనుకను చూచిన కీడు
కలుగును.

శ కు న శ కు న ము,

క. ఒకటి దీర్చిన నిర్భయ,
మక్కట శుభఫలమురెండు † నలతీర్చంగఁ,
నిక్కముగ మూడు దీర్చినఁ
జిక్కును నొకరాజ్యలక్ష్మి † శిఖనరసింహ,

287

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఒక కాకితీర్చినయెడల నిర్భయము
రెండు తీర్చినచో శుభము. మూడు తీర్చినచో రాజ్యలాభము
కలుగును.

క. తీరిచి కట్టిన మరణము,
తీలక మున్ గట్టెనేని † దీనతఁ గను, వి
స్తారము కట్టినదీర్చినఁ
శ్రీరమణ! కార్యసిద్ధి † శిఖనరసింహ,

288

† ఇది ప్రాకృతములో భారద్వాజమునకు వెనుక గలదు.

తా. ఓలక్ష్మీరమణా! నరసింహస్వామీ! కాకి తీర్చి కట్టినచో
మరణము, తీర్చకయే కట్టినచో చైతన్యము. పలుసాధులు కట్టి తీర్చిన
చో కార్యసిద్ధి కలుగును.

క. మేఠయు గట్టెయుఁ గలుచుక,
ప్రతిగ వాయునము తీర్చఁ జెనులాభము నే
నా తీర్చి యొకటి కట్టిన
స్థితంబగు శుభము గలుగు † శిఖనరసింహ. 239

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకిమేఠయు కట్టెయు ముక్కు-
తో కలుచుక తీర్చినయెడల మిక్కిలి లాభము. ఎక్కువ కాకులు
తీర్చి ఒకటిమాత్రము కట్టినచో శుభము కలుగును.

క. దండిగ నరిగా జోడై,
రెండున్ మూఁడియినఁ దీయ † లేవడియగుచున్
ఖండితముగఁ జెడుఁ గార్యము
† చెండున్ తలమూఁదిపనియు † శిఖనరసింహ. 240

తా. ఓనరసింహస్వామీ! రెండుకాకులు రెండుమూఁడుపర్యాయములుతీర్చినచో దారిద్ర్యము. ఎటువంటి అనుకూలముగానున్న
పనియైనను పాడగును.

క. వెనుకను ముందై తీర్చిన
పనిలక్ష్మీకరము నగుచు † భాసిల్లును గ
ట్టినఁ గత్తిమూఁది నామగు
చినయో బలగిరి విహార † శిఖనరసింహ. 241

† 1 రెండు తల మూఁద పడిన 4 చెంచున్ తలమూఁద పడిన. అని ప్రాక
త్రతులలోకలును. మొదటిది యతిభంగము, లేవడి=దరిద్రము.

తా. ఓ అహోబలగిరియందు విహరించే సరిసింహస్వామి! కాకి వెనుకనుండి ముందుకు వచ్చి తీర్చినచో కార్యము జయముగా కలుగును. కట్టినచో కార్యము కష్టమింది సామువలె అనుకూలమగుట కష్టము.

క. కోదిన యెడ బహు దూరము

నారయ నున్నతేవు తీర్పు † లాలస్యమగున్

† చేరువ నేనుగు పొడవున

శ్రీరమణా. తీర్పుమేలు † ఖ శినరసింహా; 242

తా. ఓ సరిసింహస్వామి! కాకి దూరముగానుండి తీర్చేనేని కార్య మాలస్యముగా అగును. సమీపముననుండి యెదురుగా యేను గుపొడవున తీర్చినచో మేలుకలుగును.

క. వెనదిక్కునుండి ముంగల

కును బోయిన శుభము తెదురు † కొనివచ్చిన పూ

నిన పని లెడ గట్టినగతి,

చినయో బళిగిరి విహార † శిఖినరసింహా. 243

తా. ఓ అహోబలగిరియందు విహరించే సరిసింహస్వామి! కాకి వెనుకనుండి ముందునకు పోయినచో మేలు. ఎదురుగ వచ్చిన యెడల చెడును.

క. ఊరును నిల్లును వెడలగ

భూరునఁ దీర్చునను మేలు † భువిపై నము దా

జేరు నిలునూరి ముందరి

శ్రీరమణా! కట్టమేలు † శిఖినరసింహా. 244

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహా! ఊరినుండిగాని యింటినుండిగాని బయలువెడలు నప్పుడు కాకులు గుంపుగా దీర్చినచో మేలు, ఊరిముందుగాని యింటిముందుగాని చేరినప్పుడు కట్టినచో మేలుకలుగును.

† చేరువ నెగురగఁ గోరేవున పాశాంతరము.

క. వాయుస శకునంబెంచిన

బాయక గడుమార్గమందు † బవిలేదునుమీ!

బేయెడ నిలుపురిముంగల

శ్రీయలకు శుభాశుభములు † శిఖనరసింహా. 245

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకియొక్క శకునము గూర్చి త్రోవయందు విచారింప నక్కర లేదు. పురిముందరను ఇంటిముందరను మాత్రమే పరీక్షింప వలయును.

క. వాయుస మైధునమును గనె

† జేయున్ పది నెలలలోన † జేయును మరిణ

బేయెడల నైన నరులకు

జేయగన శాంతి జపము † శిఖనరసింహా. 246

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకులమైధునమును చూచినచో 10 నెలలలో కీడు, మరిణము కలుగును. కనుక తద్దోషపరిహారార్థము శాంతి జపము చేయవలెను.

- (విశేషాశము=కాకులమైధునము చూచినచో ఆరిండు చనిపోయినాడని అత్తవారికి వార్తబుసినచో వాని మేప్పుచు ఈ తని యింటికి వచ్చినచో దోషముపోవునని పెద్దలు చెప్పుదురు)

క. కాకి తన తలను తన్నిన

* ప్రాకటముగ గార్యహాని † భయ మశుభము

కాకులు గూళ్ళును గట్టిన

చేకొని వలపాను విజము † శిఖనరసింహా. 247

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకి కాళ్ళతో తన తలను తన్నిన యెడల కార్యహాని. కాకులు గూళ్లకట్టుకొన్నచో వర్షములుకురియును.

- † 246, 247 పద్యములికి ప్రతులలో లేవు. వావిళ్ళ వారి దానిలో కలవు.

భారద్వాజశకునము

క. * మిక్కిలి నడ్డము పడినను

నిక్కపు ఫలమబ్బు పోతు * నిజముగఁదీర్చి

నక్కవ కష్టము నొందియుఁ

జిక్కులఁబడు మానవుండు * శిఖనరసింహః. 248

తా. ఓనరసింహాస్వామీ! భరద్వాజపక్షి అడ్డముగా నడచి నచో మేలు. పోతుపిట్ట తీర్చిన యెడల కష్టము కలుగును.

క. నాకియు దీర్చిన శుభమగు

నాతియు మఱిపోతుగూడి * నయముగఁదీర్చన్,

ఖ్యాతిగ జయశుభలాభము

శ్రీతిరుణి హృద్విహార * శిఖనరసింహః. 249

తా. ఓ లక్ష్మీనాథా! నరసింహాస్వామీ! ఆడపక్షి తీర్చినచో మేలు ఆడపక్షి మగపక్షియు కలిసి తీర్చినచో జయము. శుభము, కలుగును.

క. ధరలో భారద్వాజము

కరి మరుదుగఁ బసలపోతు * గాడఁదురిము

నరులలరు పక్షీశకునము

సిరిగల సౌఖ్యము లలరు * శిఖనరసింహః. 250

తా. ఓనరసింహాస్వామీ! భారద్వాజపక్షుని “పసలపోతు పసలపోలుఁగాడు” అని చెప్పుదురు. ఇది సిరిగల పక్షికావున దీని శకునము సౌఖ్యము.

* ఇది కి ప్రకృతిలో కాశకునమునకు ముందే గలదు.

క. మిక్కిలి నడ్డగ పగులిగఁపాతాంతరము.

విశేషాంశములు:— ఇది నల్లగానుండును, పశువులమీద కూర్చుండును, దీనిని వ్రతీంతపిట్టందురు.

కృష్ణపులుగు లేక సరస్వతీపులుగు శకునము.

క. వాలాయము కబ్బపులుగు
నాలుగు జాములకుఁబల్కు † నయముగ ఫలములే
మేలగు నెనిమిది దిక్కుల
శ్రీలోలా! చూడవలయు † శిఖనరసింహః. 251

తా. శిఖనరసింహస్వామీ! కబ్బపులుగు నాలుగు జాములలో
ఎనిమిది దిక్కులందు పలుకు ఫలములను చూడవలయును.

క. మరణము, క్షేటు, బ్రయంబును,
కర ముడుగుగ వానభయము, కలుగును శుభమున్
గరకరి తొలిజామున, ను
సిరమతి దిక్కుదుఫలము † శిఖనరసింహః. 252

క. వాన, సిరి హెచ్చు, ఫల, మను
మానము, భూపతులశోక † మరి, రాడ్భయమున్
శోణిత దర్శ భీతియు,
* శ్రీనుత యాచుద్వయమున † శిఖనరసింహః. 253

క. భయమున్, కలహము, వానయు,
దయగల చుట్టాలరాక, † ధనమున్, శుభమున్,
ప్రయమగు. లాభములుల్లా
సి యగున్, యాచుత్రయంబు † శిఖనరసింహః. 254

† వాన సరిత్పుఫలము, వాన సరి హెచ్చు ఫలము, అని 1-4 ప్రశ్నలలో నున్నది. * శ్రీమత అని 4 వ ప్రతిలోనున్నది.

క. భోజన, మగ్ని భయంబును,

నాజయు, పగవారిచేటు, † నతివృష్టి, మహా

తేజము, నప్తము, కప్తము,

శ్రీజయ నలుజాముఫలము † శిఖనరసింహా.

255

సూ. — పై నాలుగు పద్యములలో నాలుగు జాములయందు ఎనిమిది
దిక్కులకు ఫలములు చెప్పబడినవి. వాని నీక్రింది చక్రమున
ప్రసాదింపఁగాను,

జా ము ల ది కా ఫ ల ము లు.

జాములు, దిక్కు. 1వ జాము.	2వ జాము.	3వ జాము.	4వ జాము
కూర్చు	మరణము	వర్షము	భయము
ఆశ్మయము	కప్తము	సంపదము	కలహము
దక్షిణము	క్రియము	ఆతిథయము	వాన
నైరుతి	కర్షము	కార్యసాఫల్యము	బంధువులరాక
పడమర	భయము	అనమోనము	ధనము
వాయువ్యము	శుభము	రాశోక్తము	శుభము
ఉత్తరము	సంతోషము	శ్రమము	నప్తము
ఈశాన్యము	మంచుచుట్ట	రక్తదర్శనము	సంతోషము
			కప్తము

క. తన యిల్లును, తనయూరును,

తన తల్లియు, నెఱుంగనపుడు † తగకుడిబల్కన్

ధనలాభము, శుభఫలముగు

చినయో బళిగిరివిహార † శిఖనరసింహా.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తనయింటిలోగాని, తనయూరిలో
గాని యుండినప్పుడు తనతల్లి యెఱుంగ కుండినపుడు కుడిప్రక్కను
కబ్బపులుగు కూసిన ధనలాభము, శుభము కలుగును.

అ త య వ ము * అ ను రు పా టు

ఈభాగము శ్రీ ప్రభులలోను నొండ పాటు తరువార నున్నది.

క. కుడిదిక్కు లడర శాంతం

బెడమ కణత మధ్యమందు * నడనడు నెత్తినో

గనుకొను మృష్టాన్నంబును,

చెడు కుడి చెంపదరేనేని * శిఖరసింహా.

257

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుడిదిక్కునం దడరు నడకాంచి, ఎడమ కణతయందు నడి నెత్తియందు నదిరినచో మృష్టాన్నభోజనము, కుడి చెంప అదిరినచో చేటు కలుగును.

క. రాజికము నెడమ చెంపను

రాజయగున్ నొసల కుడిచె * * వాధరణంబులో

రాజభయ మెడమ చెవియును

శ్రీజయ నిశ్చయము లివియ * శిఖరసింహా.

258

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఎడమచెంప అడరునేని రాచకార్యములు తలస్థించును. నొసలు అడరునేని రాచకార్యములు రాజీయగును, కుడి చెవియైనచో అధరణప్రాప్తి, ఎడమచెవియైనచో జయము కలుగును.

క. * కనుకుడి కొన దిగువ, వలన

యనము పయిన్నదర్శకీడు, * నలుకొనదిగువన్

గనుకీడుపైన మొదలెం

చిన మేలగు నెడమకన్ను * శిఖరసింహా.

259

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుడికన్ను కొన యందు దిగువను కన్నుపై నదిరినచో కీడు, మొదట నదిరినచో పైనము కలుగును.

* యతిభాగము.

* కను కుడి కొనకుం దిగవ నూకాంతరము

క. కాసవర క్తము గండురు

నాసిక యదరంగ రెండు † సయనమాలదరన్

నాసి సమాఖ్యయు జగడము

చేసును పై పెడవి యదర † శిఖనరసింహన్.

260

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ముక్కదరు నేని రక్తమును చూతురు. రెండు కండ్లదరు నేని ప్రభ్యాతికలుగును. పై పెడవి యదరినచో కలహము కలుగును.

క. అడుగు పెడవి మృష్టాన్నము

కడులాభము గడ్డమదర † నా, ధనమబ్బున్

కుడి చెక్కి ఎడమ చెక్కిలి

చెడు చోరభయంబు లండ్రు † శిఖనరసింహన్.

261

నా, ఓనరసింహస్వామీ! క్రింది పెడవియదరినచో మృష్టాన్నము, గడ్డమైనచో మిక్కిలిలాభము కుడి చెక్కిలియైనచో దనలాభము, ఎడమ చెక్కిలియైనచో చోరభయము కలుగును.

క. * కుడిభుజ మింతులకొగిలి

యెడమభుజం బదర కీడు † నిలపుత్రుల కొ

గుడిప్రక్క నెడమ ప్రక్కన

చెడునగ్నిభయంబు లండ్రు † శిఖనరసింహన్.

262

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుడిభుజమదిరినచో స్త్రీ లాము ఎడమ భుజమదరినచో పుత్రులకు కీడు కుడి ప్రక్క యెడమప్రక్క యదరినచో అగ్నిభయము కలుగును.

* కుడిభుజ మింతులకను కుభము, పాదాంతము అదే నిశ్చయించుకొన్నచో స్త్రీలశరణమను.

క. ఉరమున్, జేతులు, మీఁజేయి

యఱచేయి వాహనము ధనము * నఱచేయి సుతులున్
వరియూరు, నడమ తొడయును,

* సిరిబడయును రాజభయము * శిఖనరసిహా. 263

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఉరము, చేతులు, మీఁజేయి
అఱచేయి అడరు నడల వాహనప్రాప్తి, ధనప్రాప్తి, అఱచేయి
మాత్ర మదరినచో పుత్రప్రాప్తి, కుడితొడ యదరినచో గంపడలు
ఎడమతొడ యదరినచో రాజభయముకలుగును.

క. మోకాళ్ళ నడుమ జాడ్యము,

గైకొను నాభరణమొట్టి * కాళ్ళదరినచో,

పై కాళ్ళ ధాన్యలాభము,

చేకొను నరికాళ్ళ శుభము * శిఖనరసిహా. 264

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మోకాళ్ళదరినచో రోగము,
కాళ్ళమాత్రమదరినచో అభరణప్రాప్తి, పై కాళ్ళదరినచో ధాన్య
లాభము అరికాళ్ళదరినచో శుభము కలుగును.

వైద్యవిషయము

క. ఏయెడవైద్యుని బిలువగ,

పోయెడు వారిలకు మంచి * పోయెడు శిశువు,

గాయత గతిగలిగినచో,

శ్రీయుత యారోగ్యముబ్బు * శిఖనరసిహా. 265

* శిశువునకు బరి రాజ భయము. * పాతాంతరము ఇది సంజయము కాదు.

నోటు: --1, 2, 4, ప్రతులలో ఈ పద్యము కరువాత పద్యములులేవుకాని
౧ స్వరలక్షణము ౨ శరీరసంచారము ౩ శుక్లములక్షణము ౪ ప్రయాణ దినములకు
వారములు ౫ కరిగినము ౬ రాహుకాలము ౭ వజ్రయోగములు ఉన్నవి ౮ నెం
బరు బుక్కులో ౫-౭ విషయములులేవు.

ప్రహృత్తి వాదిశ్చ గామస్వామికాస్తునివాసు ముద్రించిన ప్రతిలో చైవమ
యములేవు. కాని యీ గ్రంథములు ౩౩ పద్యములలో చెప్పబడెను.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! వైద్యుని పిలుచుకొని నచ్చుటకు వెళ్ళువారికి మంచిశకునము కలిగినచో రోగికి ఆరోగ్యము కలుగును.

క. రోగి కడకేగు వైద్యున

కోగుగ దుష్టచుగు శకున * మొనఁగూడినచో,

బాగు కలుగ నిలరోగికి,

శ్రీగరుడ విహంగవాహ * శిఖనరసింహ. 266

తా. ఓ గరుడవాహనా! నరసింహస్వామీ! రోగిని చూచుటకు వైద్యుఁడు వెళ్ళునపుడు అతనికి చెడ్డశకునమయినచో రోగికి బాగు కలుగదు.

క. శునకములు రోగి వాకిట,

గొనకొని నఖములను నేల * గోకుఁడు దుడువన్

చనురోగి యముని గీముకు,

చినయోబలశిరి విహంగ * శిఖనరసింహ. 267

తా. ఓ అహోబలశిరియందు విహంగించే నరసింహస్వామీ! కుక్కలు రోగివాకిట గోళ్ళతో భూమిని గోకుడు టుడుచుచున్నచో ఆరోగి త్వరిత చనిపోవును.

క. జౌషధము నేయునప్పుడు

* సంతోషము నుదిలేక చెడిన * తోడనైద్యుఁ

* డాసింజక నారోగిని,

శేషశయన విశువవలయు * శిఖనరసింహ. 268

తా. ఓ శేషశయనా! నరసింహస్వామీ! వైద్యుఁడు రోగిని మిత్తిము ముంచును సిద్ధముచేయునప్పుడు తనమనస్సులో సంతోషములేక విచారము కలిగినచో నారోగము కుడరదు. కావున అట్టి రోగిని విడువవలయును.

విశే:—* నోషము=గంజోషము. తత్సను శబ్దము. * ప్రాపకమృతముకాదు.

క. ప్రేక్షణియగు నది, పతికిల

సోకంగ లగదెట్టి వ్యాధి † సోకన, నిడివై

ప్రాకంగ లగదది యాపద

చేకొని మృతిగలుగుఁ జేయు శిఖనరసింహా. 269

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! గర్భిణీస్త్రి తన భర్తతోగొన నున్నప్పుడు వానిని తాకి రాదు. అట్లు తాకినచో భర్తకు మరణము కలుగును.

క. నరులకు బలమగు రోగము

త్వరి తంబుగఁ గుదిరెనేని † వడిగఁ మరలన్

దొరకొని చేకొన గూర్చును

చిరకాలముకై న ముఱల † శిఖనరసింహా. 270

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మనుష్యులకు బలమగు రోగము బొషధముపుచ్చుకొన్న వెంటనే కుదిరినచో ముఱల ఆరోగమే వానికి త్వరలో వచ్చి కీడుచేయును.

క. రోగి తనయుండు భార్యయు

నోగుల నేప్రాప్తు కలతి † లొంగుచు నున్నఁ

రోగము కుదురదు చంపును

శ్రీగారీశతనూతపాద † శిఖనరసింహా. 271

తా. ఓ గారీనాథునిచే నుతింపఁబడిన పదములు గల నరసింహ స్వామీ! రోగియు వానిభార్యయు పుత్రుఁడును నిత్యము జగడచూడు చుండినచో; ఆరోగము కుదురదు.

క. ఈరోగి యింక బ్రతుకఁడు

మూరక మే; కలుగుననుచు † మరియరి జనములే

పౌరులు వాడుక చేసినఁ

జేతును యమరుడనమునకు శిఖనరసింహా.

272

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ఈరోగి యింత బ్రతుకడిని జనుex
చప్పుకొనినచో ఆరోగి బ్రతుకెడి.

క. వైద్యునిపై విశ్వాసము,
వైద్యుం డిడునట్టిమందు * పై విశ్వాసం
బద్ధతనంబున కలిగిన

* సిద్ధిబాహ్య ఫలము * శిఖనరసింహ. 273

తా. ఓనరసింహస్వామీ! వైద్యుని, యందును, ఆతడిచ్చు
మందు నందును విశ్వాసము కలిగినచో ఆరోగ్యము కలుగును.

క. చీటికి మాటికి వైద్యుని,
పాటిపక బిలుచునట్టి * వ్యాధిగ్రస్తల్
చేటొందుట సిద్ధబిల

చేటున బడయంగవచ్చు * శిఖనరసింహ. 274

తా. ఎనరసింహస్వామీ! వైద్యుని పడేపడే పిలిచినచో
ఆరోగ్యము గలుగ నేరదు.

క. భీషణముగ వైద్యునిపై
రోష వేశమునరోగి * యాత్మోక్తులచే
దూషించి పల్కుచుండిన

శేషశయన! రోగిచచ్చు * శిఖనరసింహ. 275

తా. ఓ శేషశయనా! నంసింహస్వామీ! రోగివైద్యునిపై
కోపముతో కఠినముగా దూషించుచుండినచో మరణించును.

క. ఇల దీర్ఘరోగి కెప్పుడు
కలియంగబడి ఐక్యతరిమి * కరిచిన యటులనీ
కలగనియెగనీ, మరణము

శిలశాసన మగుచునుండు * శిఖనరసింహ. 276

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దీర్ఘరోగియైయున్న వానిని స్వప్నమునందు కుక్కనరిమి కఱచినట్లు కలవచ్చేనేని తప్పక మరణము కలుగును.

క. రోగులు స్వప్నంబులలో

నేగతి జాబులును చదివి † లేని నిజముగా

వేగముగ యముని గాంతుడు

శ్రీగౌరీశనుతపాద † శిఖినరసింహః.

277

తా. ఈశ్వరునిచే పొగడబడిన పదములు గల నరసింహస్వామీ! రోగులు ఉత్తరములు చదివినట్లు కలగించినచో మరణింతురు.

ప్రాణి ప్రశ్న తి శ కు న ము లు.

క. సాలెపురు గొడలిమీఁదను

చేలముపైఁ బ్రాకేనేని † శీఘ్రంబుననే

చేలములు కొత్తివచ్చును,

శ్రీలలనా హృద్విహార † శిఖినరసింహః.

తా. ఓలక్ష్మీమనోనాయకా! నరసింహస్వామీ! సాలెపురుగు శరీరము మీఁదను; బట్టలమీఁదను ప్రాకిన యెడల త్వరితం కొత్త వస్త్రములు లభించును.

క. బరిణ పురుగులును కప్పలు

స్థిరమగు జలపక్షి రొడలు † చీమలశాకల్

కరమగుదుగ బహుశంబుగ

సిరి మగఁడా! కాంచవృష్టి † శిఖినరసింహః.

279

తా. ఓ తీర్థనాథా! నరసింహస్వామీ! బరిణపురుగులు; కప్పలు; జలపక్షులధ్వనులు, చీమలశాక తరుచుగాఁ గనబడుచున్నచో ఎక్కువ వాసలుకలుగును.

క. గుడి గల యఖ డ నూరిన

వడిమన్నపు కుండ నేల † బడి పగిలినచో

వడివడి దొంగలువత్తురు,

చెడు గగపడుచుండు వేగ † శిఖనరసింహా.

280

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దేవాలయములో నుండు అఖండ దీపమారిపోయినను, సున్నపుకుండ పగి పగిలిపోయినను, దొంగలు వత్తురు.

క. బాలుర వాకిట గడపన్

ప్రేలుచు నూత్రించి నేల † వెన నలికినచో

మీలగు చుట్టాలవత్తురు.

శీలంబగు భుక్తివేళ † శిఖనరసింహా.

281

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చిన్నపిల్లలు గడపమీఁద నుండి మాట్లాడుచు మాత్రము విదర్జించి నేల మీఁద అలికినచో భోజన వేళకు బంధువులువత్తురు.

క. మేనునఁ గల వశ్రుంబును.

ప్రమానటు తగులుకొని లాగ † ప్రమాన్యులియందున్

తేలు నొక విశేషంబట

శ్రీలోలా చిత్రమిద్ది † శిఖనరసింహా.

282

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహస్వామీ! ప్రయాణమై పోవునపుడు తన బట్ట చెట్టునకు తగిలికొని లాగిన ప్రమాన్యుడఁ జేసినచో అచట ఒక వింత కనబడును.

క. బాలకులు మన్నుఁ దిన్నను

చాలా ధరలెక్కు వసును † సరిధాన్యముకున్

అలాగు గడ్డిఁ గఱచిన

శీలత పశువులకు మాని † శిఖనరసింహా.

283

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బాలుకు మట్టిని తినినయెడలధాన్యములకు ధరలుపెచ్చును. గడ్డిని తినినయెడల పశువులకు హానికలుగును.

క. పాప లేనట్టి యుయ్యెల

నూపిన, శిశువునకుఁ గడువు * నొప్పిదనించున్

పాపను గర్భిణి సోకిన

శ్రీపతి కృశించును పాప * శిఖనరసింహ.

284

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహస్వామీ! శిశువు లేకుండ ఉయ్యెల నూపినచో శిశువునకు కడువునొప్పి కలుగును. శిశువును గర్భిణి శ్రీతాకినచో ఆశిశువు కృశించును.

క. శిశు బ్రహ్మ రంధ్రముందున

* కొను చను సోకంగమాత * కును సుడికలుగున్

* వెగు మాత కాలి పాంసువు

శిశు సోకిన కడువు శూల * శిఖనరసింహ.

285

తా. ఓనరసింహస్వామీ! శిశువు బ్రహ్మరంధ్రమునందు తల్లిచనుమొన తగిలినచో తల్లికి చిక్కులుకలుగును. తల్లియొక్క కాలిదుమ్ము శిశువునకు సోకినచో గర్భశూల కలుగును.

క. కోరుపయి తెల్లచుక్కలు

బారిన క్రాల్లంటులకును * బహువేగముగా

కోరిన * వేరకటి కలుగును

శ్రీరమణి హృదాద్బభృంగ * శిఖనరసింహ.

286

తా. ఓ లక్ష్మీదేవి మనోవల్లభా! నరసింహస్వామీ! శ్రీలకు గోళ్ళపయిన తెల్లనిచుక్కలు కనబడినయెడల త్వరతో కోరిన గర్భము నిలుచును.

* * ప్రాసలు సరియైనవి కావు.

* వేరకటి మాసాంతరమా.

క బోరిగిల బోళ్ళు బడుటయు.

నరయ బోళ్ళకును తూలు † లడుగున బడినన్

వారక తిరుగలి పగిలిన,

చేదున్ * కొడి విలుగకీడు † శిఖనరసింహ. 287

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బోళ్ళు బోరిగిలపడినను బోళ్ళడు
గునరంధ్రములు పడినను తిరుగలి పగిలినను దీపపుశిఖ విజిగిననుకీడు
కలుగును.

క. కుడి కాలకును జలగొన

పడి చుట్టల్యత్తు, రెడమ † వైపునకలుగన్

లడవుగ ప్రయాణమబ్బును

చెదుగిట్లతివలకు గలుగ † శిఖనరసింహ. 288

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుడికాలు అడుగున జలపుట్టి
నచో బంధువులు వచ్చురు. ఎడమ అజికాలులో జల కలిగినచో ఆల
స్యముగా ప్రయాణము కలుగును. ఇట్లు స్త్రీలకు జరిగినయెడల కీడు
కలుగును.

క. ఘన కార్యలోచనములు,

పనిబడి శుభకార్యములకు † ప్రారంభములన్

కనకన గాడిద కూసిన

చినయోబళ గిరివిహార † శిఖనరసింహ. 289

తా. ఓ అహోబిలపర్యతమందు విహరించే నరసింహస్వామీ
గొప్ప పనులను గురించి ఆలోచించు నప్పుడును, శుభకార్యముల
ప్రారంభములందును గాడిద కూసినయెడల శుభమగును.

క. తనగోవు, యెద్దు, చిలుకయు,

శునకము, గుఱ్ఱంబుగనుల † సొనసొననీరున్

గొనకొని విడిచిన చేటగు

చినయోబళగిరి విహార † శిఖనరసింహ. 290

* కొడి=దీపపుశిఖ తత్సనుశబ్దము.

తా. ఓ అహోబిల పర్యవందు విహరించే నరసింహ స్వామీ! తాము మంచుచున్నట్టి ఆవు, ఎడ్డు, చిలుక, కుక్క, గుడ్డము, ఇవి కండ్లచుండి నీకు సాటసాట కార్చినచో కీడుకలుగును.

క. గేహంసా వణమునకా,

గేహో గురి తలమునుదు, † గీముననైనన్.

“హూహూ” అని గూ బరచిన.

శ్రీహృదయ విహం! కీడు, † శిఖనరిసింహా. 291

తా. శ్రీదేవి హృదయమందు విహరించే నరసింహస్వామీ! తన యింటి యావరణలోఁ గాని, యింటి పైభాగమునఁగాని, ఇంట్లో గాని, “హూహూ” అని గుడ్డగూబ అరచినచో కీడు.

క. కాపురముండెడు నింటన్,

యేవారఁగ తేనె తెట్టె † యిల పెట్టినచో

కాపురము చెడును; కామును

శ్రీపతి యాగృహము వేగ † శిఖనరిసింహా. 292

తా. ఓలక్ష్మీపతి నరసింహస్వామీ! కాపురమున్న యింటిలో తేనెటీగలు పట్టు పెట్టినచో సంసారము చెడును. త్వరలో ఆగృహము కాలిపోవును.

క. కానఁగ రాముని హస్తము,

† శ్వసన ఛత్రంబు లిడ్ల † జనియి చినచో

మానవలె నాగృహంబుల,

శ్రీనిలయా! చేటు కలుగు † శిఖనరిసింహా. 293

తా. ఓలక్ష్మీనిలయా! నరసింహస్వామీ! ఇంట్లలో రాముని చేయి (మొండిచేయి) కుక్క గొడుగులు మొలిచినయెడల ఆయింట్ల వదిలివేయవలయును. లేనియెడల చేటు కలుగును.

(శాంతి చేసుకొనవలెను. గ్రంథాంతరము)

క. సున్నబు పసుపునై నను.

పన్నగ నాయుంటి నేల పై బుడతలు, వే

గ్గిన్నగ చల్లుచునుండిన

చిన్న బలిగీత! ఋణము శిఖనరసింహ.

294

తా. ఓ అహోబలిగీతా! నరసింహస్వామీ! పిల్లలు
సున్నము, పసుపు, ఇంటి నేలపై జల్లుచుండినచో; ఆయింటియం
దుండు వారికి ఋణభాధ కలుగును.

క. రావుగృకలాగు నలికిరి,

యేవున నెవరింటిమీఁద శిఖనాకెడినో

ఆవురుముడు, మానద్యయి

శ్రీపతి! మోసాబు జెందు శిఖనరసింహ.

295

తా. ఓలక్ష్మీస్వసింహస్వామీ! ఊరరవెల్లి, నలికొడ్లపాము,
రావులుగు ఎవరింటిమీఁద శిఖనాకునో; ఆయింటి యజమాని
రెండు నెలలలో ప్రమాదము చెందును.

క. ఎవనింట నల్లు లెక్కువో

భువి లాభము తిగ్గుచుండు, శిఖనకములు నె

క్కువయైన భోజనంబున

శివనుతి యభివృద్ధి కలుగు శిఖనరసింహ.

296

తా. ఓ శివునిచే పొగడబడిన నరసింహస్వామీ! ఇంటి
యందు నల్లు లెక్కువగు చున్నవారికి లాభము తిగ్గును. ఎలుకలు
ఎక్కువగుచున్నవారికి భోజన ముం దభివృద్ధి కలుగును.

శి ఖీ:- రావు=రావులుగు=కంకము! శిఖనా=ఊరరవెల్లి, నలికిరి=నలి
కొడ్లపాము.

స ర్వ జ నా న శ్శ క ము లు.

క. దారు పనులందు పాదుక

లారయ, పీటలకు మంచ † మం దలములకున్

తీరగు * మేజాల్. బెంచీల్.

చీరున్ ప్రతిజిహ్వా కీడు † శిఖనరసింహ.

297

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాదుకలు, పీటలు. మంచములు, పాలకీను, మేజాబల్లులు, బెంచీలు చేయుటకు యెదురు నాలుకలుగల కట్టలు పనికిరావు.

క. మొగట్టిన దోపతి, చెరు

గలయుచు ద్రొక్కుచును పయన † మైనట్ట యునన్

కలహంబుఁ గార్యహానియు

చెలుపు సెడుక జనుల కెపుడు † శిఖనరసింహ.

298

తా. ఓనరసింహస్వామీ! కట్టుకొనినవస్త్రముయొక్క చెఱిగు ను త్రొక్కుచు ప్రయాణమయినయెడల కలహము, కార్యహాని, అందహాసముకలుగును.

క. పదు నెనిమిది, మూఁ, డెనిమిది

పదుమూడవ, దినములందు † పనులెయ్యవియున్

మొదలిడఁగరాదు, చెడునని,

చెడరున్ తీర తేర యనఁగ † శిఖనరసింహ.

299

తా. ఓనరసింహస్వామీ! 18, 3, 8, 13 దినములలో యేపని యును ప్రారంభించరాదు. ప్రారంభించినచో తీన్ తేరిగా చెడిపోవును.

* మేజాలు బెంచీలు = అవ్యభాష పదములు.

ంకనిమిది, పడమూడును, పదు

నెనిమిది, మూ, ద్విపదులందు † నెవ్వనిజనియో,

నివసాగు నతడు, పని చే

సిని నాదినలను, మేలు † శిఖనరసింహా.

300

తా. ఓనరసింహస్వామీ! 2, 13, 18, 30 దినములందు జన్మించిన వాఁజాదినముల దేశార్థము చేసినను అభ్యంతరము లేకుండ నెఱవేరును.

అ ప శ కు న శాం తి.

క. ఏకార్థము తలపెట్టిన,

నాకట నపశకునమైన † నక్కార్థమున

పోకక విడుచుటయే తగు

శ్రీకర, దాని కది శాంతి † శిఖనరసింహా.

301

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ఏపనినైన చేయఁబూనినపుడు అపశకునమైనచో, ఆ కార్థమును విడుచుటయే దాని కది శాంతియగును.

క. అవని నేపనుల కాదిని,

నపశకునంబైన వెనుక † కరిగి పడములన్

కవకడిగి దేవు నెంచుచు,

శివనులె యత్నించు మఱల † శిఖనరసింహా.

302

తా. ఓమహేశ్వరవినుతా! నరసింహస్వామీ! ఏపనికైన ప్రారంభమున నపశకునము అయినచో వెనుకకు పోయి పాదప్రక్షాళనము చేసి దేవుని ధ్యానించి మరల ప్రారంభింపవలయును,

క. స్మృతి శ్రుతి మతిముల నమ్మక
మతికిన వారలకె సఫల * మగు శకునంబు
క్షీతి లేని వారి కవి వృధ
శ్రిత శతమఖముఖ్యుల * శిఖరసింహా.

803

తా. ఓ శ్రితశతమఖముఖ్యుల శిఖరసింహమూర్తి! స్మృతి
* శ్రుతులయందు నమ్మకమున్నవారి కీశకునములు సఫలమగును.
శాస్త్రనమ్మకము లేని వారికి ఫలించవు. *

స ర్వ ల క్షణ ము

(ఇక్కడనుండి కడవరితును ప్రాతప్రతులలో యున్నది.)

శ్లో. నానాదక్షిణ భాగజాత పవనస్సూరాఖ్య నాడీశుభా
సంగ్రామవ్యవహార, మైదున భయస్నానాన్న భంగార్తిమ
నాడ్యన్యాశశిన శుబైవ గమనాలంకార ప్రాణిగ్రహ
క్షేత్రాదేషు యదంత వాయుచలనం తత్పాద పూర్వప్రదేత్.

తా. ముక్కుయొక్క కుడిప్రక్కబుట్టిన వాయువు సూర్య
నాడి యనిపేరు. అది అయిదు ఘడియలు సంచరించును. యుద్ధము
నకుఁ బోవునపుడు వ్యవహారములకుఁ బోవునపుడు గర్భాదాన మం
దును భయపడు సమయమందాను, మంగళస్నానమునకుఁ బోవున
పుడు భోదన కాలమందును, అపజయము తటస్థించు నపుడును
బాధలు సంభవించు నపుడును ఆవాయువు శుభప్రదము, ముక్కు
యొక్కయొడమవై వునఁ బుట్టిన వాయువు చంద్రనాడి యనబడును.

* దీనికరువాత మరల తొండపాలు తిరిగి వేసి యున్నది.

అది అయిదు ఘడియలు సంచరించును. ప్రయాణము లందును, ఆభరణములు ధరించుకొనఁ జోవునపుడును, వివాహకాలముందును, చేను దున్నజోవునపుడును, ఇల్లుగట్టజోవు నపుడును వనములువేయఁజోవునపుడును, ఆవాయువు శుభప్రదము.

కుడిముక్కున వాయువు వచ్చునపుడు కుడికాలును ఎడమముక్కున వాయువు వచ్చినపుడు యెడమకాలును ముదుగా నుండి నడువవలెను. యుద్ధము మొదలైన కార్యములకు, కుడికాలును ప్రయాణము మొదలగు కార్యములకు యెడమ కాలునుముందుగానుండి నడువవలెను.

శా కీ పంచాంగము

శాకీ పంచాంగములో, జెప్పియుండు ముహూర్తముల ప్రకారము తాము తలచిన కార్యములకుఁ జోయిన ఫలము లొందుదురని ఋషులు చెప్పియున్నారు. ముహూర్తము 1కి మూడు ముప్పాతిక ఘడియలు అనగా $1\frac{1}{2}$ గంటలకాలము పగలు రాత్రులు ప్రమాణములను 8చే భాగింపఁగా ముహూర్తకాలమగును.

* సడరు ముహూర్తకాలములను, ఆదినము వారాధిపతి మొదలు రవి, కుజ గురు, బుధ, శుక్ర, శని, చంద్ర, రాహువులు క్రమముగా 8 కాలములకు అధిపతులు. పాపగ్రహాది పత్య కాలములు శుభకార్యములు వర్జింపఁబడినవి. రాహుకాలము, మిక్కిలి వర్జనీయము.

* ఈవిషయ విశదగ్రంథములనుండి శ్రోదీకరించి చేర్చితిని.

ప గ టి ము హూ ర్త ము లు

సం	ప్రమాణం	అది	సోమ	మంగళ	బుధ	లక్ష్మి	శుక్ర	శని
1	3౪౪	ఉద్యో	అమృ	రోగం	విషం	ఉద్యో	రోగం	విషం
2	౭౪	లాభం	విషం	ఉద్యో	అమృ	విషం	జ్వరం	అమృ
3	౧౧1	విషం	ఉద్యో	జ్వరం	శుభం	జ్వరం	అమృ	జ్వరం
4	౧౫	అమృ	లాభం	లాభం	కలహ	ఉద్యో	కలహ	ఉద్యో
5	౧౮౪	శుభం	జ్వరం	అమృ	రోగం	అమృ	లాభం	శుభం
6	౨౨౪	ధనం	అమృ	ఉద్యో	శుభం	విషం	సుఖం	లాభం
7	౨౬1	అమృ	అదా	విషం	ధనం	కలహం	ధనం	ధనం
8	౩౦	విషం	ధనం	లాభం	అమృ	జ్వరం	అమృ	లాభం

రా త్రి ము హూ ర్త ము లు

సం	ప్రమాణం	అది	సోమ	మంగళ	బుధ	లక్ష్మి	శుక్ర	శని
1	3౪౪	శుభం	రోగం	జ్వరం	లాభం	సుఖం	అమృ	విషం
2	౭౪	అమృ	లాభం	ఉద్యో	రోగం	రోగం	జ్వరం	ఉద్యో
3	౧౧1	జ్వరం	ఉద్యో	కలహ	విషం	కలహ	కలహ	శుభం
4	౧౫	రోగం	ధనం	లాభం	ఉద్యో	లాభం	లాభం	అమృ
5	౧౮౪	కలహ	రోగం	రోగం	శుభం	ఉద్యో	శుభం	కలహ
6	౨౨౪	లాభం	అమృ	లాభం	లాభం	జ్వరం	ధనం	రోగం
7	౨౬1	ఉద్యో	విషం	ఉద్యో	ధనం	లాభం	అమృ	అమృ
8	౩౦	రోగం	జ్వరం	ధనం	లాభం	ఉద్యో	విషం	లాభం

శుక్లములము

తనకు నడుట యేదిక్కునుండి యుమ్మనున్నాడో ఆ యాదిక్కులను వార క్రమ బాములతో వివరించే ఫలం.

వా. బా తూర్పు ఆగ్నేయం దక్షిణం నైరుతి వడమర వాయువ్యం ఉత్తరం ఈశాన్యము

1	మంచినీ	మధ్యము	బంధువులనతురు	మంచినీ	వ్యాధి	నజ్జనుతనంభావణ	భాగ్యంతలం	కన్యబరతురు
2	మంచినీ	మధ్యం	వంచినీ	చిత్తులు	ముఖం	అర్థినాశనం	నజ్జినాగమనం	బంధువులనతురు
3	మంచినీ	మధ్యము	ఉత్తమం	క్రమ	భాగ్యంతలము	మరణం	మరణవారము	అర్థినాశనం
4	మంచినీ	మధ్యము	మధ్యము	వ్యవసం	బంధువులురాక	మరణం	అర్థినాశనం	చిత్తులు

1	మంచినీ	చిత్తులు	నజ్జినాగమనం	ముఖం	మరణం	అర్థినాశనం	బంధువులరాక
2	మధ్యము	ముఖం	కన్య	అయినవారము	అర్థినాశనం	మరణం	మరణం
3	మంచినీ	మధ్యము	ముఖం	నజ్జినాగమనం	అర్థినాశనం	మంచినీ	లొభం
4	మరణం	మంచినీ	జనం	చిత్తులు	ముఖం	ఉత్తమం	అయినవారము

1	ఉత్తమం	మధ్యము	ప్రీతిరావడం	క్రమ	ముఖం	మరణం	లొభం	అర్థినాశనం
2	తనన్నీ	మధ్యము	మధ్యము	రక్తము	మూముల	అర్థినాశనం	ముఖం	కన్యము
3	మరణము	ఉత్తమం	ప్రీతిరావడం	చిత్తులు	జనం	అర్థినాశనం	అయినవారము	మరణం
4	చిత్తులు	ఉత్తమం	మధ్యము	ప్రీతిరావడం	అర్థినాశనం	మంచినీ	మరణం	కన్యము

శ్రీ	సం	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
1	మంచిది	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
2	అర్హత	చిత్తము	చిత్తము	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
3	అర్హత	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
4	మరణం	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది

శ్రీ	సం	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
1	మంచిది	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
2	అర్హత	చిత్తము	చిత్తము	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
3	అర్హత	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
4	మరణం	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది

శ్రీ	సం	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
1	మంచిది	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
2	అర్హత	చిత్తము	చిత్తము	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
3	అర్హత	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
4	మరణం	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది

శ్రీ	సం	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
1	మంచిది	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	మరణం	మరణం	మరణం
2	అర్హత	చిత్తము	చిత్తము	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
3	అర్హత	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది
4	మరణం	మధ్యమం	మధ్యమం	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది

ఈ కుటుంబములను అన్ని ప్రతులలోను వారములు చిత్తముల కరుణగా ప్రాసీయించెను. నూతనముగా వెలయుటకై ఈ పుస్తకమున అభివృద్ధి చేయబడినది.

ప్ర చూ డి న ము ల వార శూ లలు

శ్లో. అంగార పూ ర్వగమనేచలాభం సోమేశ నిర్దక్షిణ మర్థలాభం
బుధాగురౌ పశ్చిమ కార్యసిద్ధిర వౌభృగాచో త్తరధాన్యలాభం ।

శ్లో. నపూర్వేశని సోమేచ । నగురుర్దక్షిణ స్తథా ।
నపశ్చాద్భాను శుక్రేచ నోత్తరే బుధమంగళే॥

తా, తూర్పునకు మంగళవారము లాభం. దక్షిణమునకు సోమ
శనివారములు ధనలాభం. పడమరకు బుధ, గురువారములు కార్య
సిద్ధి. ఉత్తరమునకు ఆది, శుక్రవారములు ధాన్యలాభము
వారశూలలు: —తూర్పునకు శని సోమవారములు, దక్షిణమునకు

గురువారము, పడమరకు ఆది శుక్రవారములు, ఉత్తరము
నకు మంగళ బుధవారములు.

క రి ది న ము లు (కరివాక్కు)

చిత్రినల ౬-౧౫, వైయ్యాళి ౧-౬-౧౦, ఆని ౧-౬, ఆడి
౨-౧౧-౨౦, ఆవణి ౨-౧౬-౨౮, పెరటాళి ౧౬-౨౯, అల్పిళి
౬-౨౦, కార్తికి ౧-౧౦-౧౭, మూర్ధళి ౬-౯-౧౧, స్త్రే ౧-౨-౩-
౧౧-౧౭, మాళి ౧౭-౧౬-౧౦, పంగుని ౬-౧౫-౧౬

సూచన:—మూలగ్రంథములలోపై ప్రమాణములు సరిగా లేకుండు
టచే ప్రస్తుతము వాడుకలో నున్న విధముగా సరికేసితిని.
ఇందులోని తేదీలయొక్క పగలు శుభ కార్యములందు వర్జిం
పవలెను. ఇది ద్రావిడాచారమతము. కరిది నములకే మాన
త్యాజ్యములనిపేరు.

* రాహుకాలము

* గుళికకాలము

వారము	గడియలు		ఘంటలు		గడియలు
	మొదలు-వరకు		మొదలు-వరకు		
ఆదివారము	౨౬	30	4½	6	26½ మీ. 3¼
సోమవారము	3౪	౭౪	7½	9	22½ ,,
మంగళవారము	౨౨౪	౨౯1	8	4½	18¾ ,,
బుధవారము	౧౫	౧౮౪	12	1½	15 ,,
గురువారము	౧౮౪	౨౨౪	1½	3	11¼ ,,
శుక్రవారము	౧౧	౧౫	10½	12	7½ ,,
శనివారము	౭౪	౧౧	9	10½	3¾ ,,

† రాహుకాలములో శుభకార్యములు, గుళికకాలములో కర్మకార్యములు చేయగూడదు. సదరు కాలములు శిశిగడిమలు (అనగా ఘ 1-30 ని) ఉండును.

శ్లో. ఉదయాదు త్తరంగచ్ఛే, దస్తమా నేచదక్షిణే।

మధ్యాహ్నపూర్వయాత్రయా, మర్ధరాత్రౌతుపశ్చిమే।

తిథిర్నచ నక్షత్రం సలగ్నం సతు చంద్రమాత్ ।

వజ్రయోగప్రయాణేన, కార్యసిద్ధి ఫలంభేత్ ॥

* రాహుకాలమును శ్లోకమును 2 వ ప్రతిలోలేవు.

వాచన:—రాహుకాల మొక్కసె యుండగా గుళిక కాలమును చేర్చి వాట్లనుపయోగ విధమగా మార్చి కూర్చిని.

† ఈ విషయము లితరగ్రంథముల నుండి క్రోడీకరించితిని.

శి క న ర సి ం హ శ త క ము

తా త్ప ర్య స హి త ము

స ం పూ ర్ణ ము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఆంధ్రనాటకములు

రు ఆ	రు ఆ
బళ్ళారి ధర్మవరం గోపాలాచార్యులుగారి	శ్రీ. శ్రీ. కాళ్ళూరి నారాయణరావుగారి
రామదాసు 1 8	వరవిక్రయము 1 8
బళ్ళారి కె. బాలసరస్వతి	పద్మపూజనము 1 8
భక్తతుకారామ్ 1 8	చిత్రాభ్యుదయము(సారంగధర) 1 8
గురజాడ ఆప్పారావుగారి	బలిశేషలి లక్ష్మీకాంతంకవిగారి
కన్యాశుల్కము 2 0	సత్యహరిశ్చంద్రము 2 0
బళ్ళారి పండిత శ. సుబ్రహ్మణ్యం గారి	మానాపురం ఆప్పారావు
కృష్ణలీల 1 8	పట్నాయిక్ గారి
అవతార 1 8	శేవతి 1 8
భక్తతులసీ 1 8	శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రీగారి
మేవాడు శౌర్యగిరి (చరిత్రాత్మక నాటకము) 1 8	బొబ్బిలియ్యుద్ధము 1 8
విభీషణ పట్టాభిషేకము అను (అంకాదహనము) 1 8	విష్ణుధర్మ సుబ్రహ్మణ్యం గారి
ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణము 1 8	సారంగధర 1 8
మిహిర (పద్మని) 1 8	కౌజ రాధాకృష్ణకాశ్రీగారి
ముత్త నేని వెంకట చెన్న శేషపులు గారి	జన్మభూమి 1 8
తులసీదేవి (సతీతులసి) 1 8	అమరజ్యోతి 1 8
చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారి	మాధవశర్మ 1 8
గయోపాఖ్యానము 1 12	రూపిన్సరాణి 1 8
ప్రసన్నయాదవము 1 8	వేదాంత కవిగారి
పారిగాతాపహరణము 1 8	తెనుగుతల్లి 1 8
చందాల శేషదాసుగారి	ఆకలిమంట 1 8
కనకతార 1 8	కష్టకాలము 1 8
విద్యతక్రవి వల్లాది ఆచార్యరామ కాశ్రీగారి	మహాశక్తిగర్భ 1 8
సర్వజ్ఞాని(అనులుప్తేజినాటకం) 1 8	విశ్వస్వరాజ్యం 1 8
శ్రీరాముల సచ్చిదానందకాశ్రీగారి	ఊటుకూరు సత్య నారాయణరావుగారి
సావిత్రి 1 8	సిరాభిమన్య 1 8
	అనార్కలీ 1 8
	భక్తపతి శివాజీ 1 8
	అహల్య 1 8
	ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణము 1 8

వైద్య గ్రంథములు

	రు	అ		రు	అ
కార్మిదధరసంహిత	3	8	శేత్రదర్శనము	0	8
సిద్ధమూలికారహస్యము	1	0	బాలగ్రహచికిత్సలు పెద్దది	0	8
పులిపాణివైద్యము	1	8	డిటొచిన్మసైజా	0	4
యూనానివైద్యామృతము	0	12	అనుపానమంజరి	0	6
కుసుమరోగనివారిణి	0	12	సహజేవపకువైద్యము	0	8
గృహవైద్యము 1 వ భా	0	12	వ్రణచికిత్సలు	0	8
డిటొ 2 వ భా	0	12	నాడీవక్షాశ్రమాల	0	8
ఆయుర్వేదవైద్యామృతము	0	12	భస్మప్రసాదక	0	12
కుఖరోగచికిత్సలు	0	8	వశిష్టప్రోక్తము		
చివ వైద్యము	0	8	(పులిపాణి)	1	8
రసప్రసాదక	0	12	సర్పకాస్త్రము	0	8
సవైద్యజీవనం లోలంబరాజీయం	0	12	వక్షసనిఘంటువు	0	12
వైద్యశత్రోక్తి	0	12	రసయోగరక్షాకరము	1	0
బంగారుయోగములు	0	8	మకూచికము	0	6
3 నాడులు గలిగిన పుస్తకము	1	0	చిన్ని శ్రీనివాసరావు గారి		
గోసాయిచికిత్సలు పెద్దది	0	8	అంగ్లేయచికిత్సాసంగ్రహము	2	8
వైరాగిచికిత్సలు డిటొ	0	8	చిల్లరినా సేతుమాధవరావు గారి		
నాడీపరిజ్ఞానము	0	8	అంగ్లేయవైద్యచింతామణి	6	0
నిలభీమపాక కాస్త్రము	0	12	అంగ్లేయబౌద్ధగుణదీపిక	6	0
మిలటరీపాక కాస్త్రము	0	12	మూలికాయోగతరంగిణి	0	12
వస్తుగుణప్రదర్శిని 800 శీ॥	8	0	మాంత్రిక కాస్త్రము	0	12
ధన్వంతరీవిజయము	0	12	తిబ్బై అక్షరగుహాహి	7	0
శ్రీజనకల్పతరువు	1	0	కుమారతంత్రం - రావణాసురుని		
దంతవైద్యము	0	8	వైద్యగ్రంథము	0	8
అష్టలక్షణసారము	0	12	డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి		
గృహపాకావళి	0	8	కాశ్మీరీ గారి		
వైద్యరహస్యచింతామణి 1 భా	0	12	అనుభవదీపిక	1	8
డిటొ 2 వ భా	0	12	భస్మప్రకాశిక	2	0
చికిత్సాగర్భము శ్రీజు	0	12	వైద్యవిజ్ఞానము	8	0
శతలేహ్యపాకావళి	0	8	ఆయుర్వేదయోగముకౌవళి	4	0

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ షిప్, రాజమండ్రి.

